

Cod ECLI ECLI:RO:CABUC:2025:029.#####

Dosar nr. #####/105/2019* (2153/2024)

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA A III-A CIVILĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI DE FAMILIE

DECIZIA CIVILĂ NR. ### A

Ședința publică din data de 17.04.2025

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE - #####

JUDECĂTOR – #####

GREFIER – #####

Pe rol se află soluționarea cererilor de apel formulate de apelantul-pârât STATUL ##### PRIN MINISTERUL FINANTELOR, de apelantul-reclamant ##### și de apelantul PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA ##### DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE-DIRECȚIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE împotriva sentinței civile nr. ##### din data de 24.11.2021 pronunțate de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă, în dosarul nr. #####/105/2019, având ca obiect „reparare prejudicii erori judiciare” - rejudicare.

Dezbaterile asupra apelurilor au avut loc în ședința publică din data de 20.02.2025 și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta decizie, când, Curtea, pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise a amânat succesiv pronunțarea la datele de 06.03.2025, 20.03.2025, 03.04.2025 și la 17.04.2025 când a decis următoarele:

C U R T E A,

Deliberând asupra apelurilor civile de față, constată următoarele:

I. Prin cererea înregistrată la data de 12.12.2019 pe rolul Tribunalului ##### sub nr. #####/105/2019, reclamantul ##### a chemat în judecată pe pârâtul Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice, solicitând instanței ca, prin hotărârea ce o va pronunța să dispună: 1. obligarea pârâtului la plata sumei de 500.000 euro, reprezentând daune morale cauzate prin reținerea și arestarea sa nelegală, timp de 113 zile; 2. obligarea pârâtului la plata sumei de 55.971,5 lei, reprezentând daune materiale ce constau în cheltuielile judiciare pe care le-a avansat, atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată, în legătură cu dosarul penal nr. ###/P/2015 al DNA - Serviciul Teritorial Ploiești în care a fost arestat, cu dosarul nr. 2457/I/2016 al Înaltei ##### de Casație și Justiție (dosar de fond) și cu dosarul nr. 2525/I/2018 al aceleiași instanțe (dosar de apel); 3. obligarea pârâtului la plata dobânzii legale aferentă sumei solicitate, calculată de la data formulării cererii de chemare în judecată și până la achitarea integrală a sumei datorate; 4. obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de judecarea prezentului dosar.

Pârâtul Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice, a formulat întâmpinare, prin care solicită a invocat excepția prescripției dreptului material la acțiune în ceea ce privește acordarea daunelor morale pentru privarea reclamantului de libertate și excepția inadmisibilității raportat la temeiul de drept în baza căruia a fost formulată cererea de chemare în judecată, iar pe fond a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Prin sentința civilă nr. ###/20.02.2020, Tribunalul ##### a admis excepția necompetenței teritoriale a instanței invocată din oficiu și a declinat competența soluționării cauzei în favoarea Tribunalului București.

Cauza a fost înregistrată la data de 04.03.2020 pe rolul Tribunalului București – Secția a IV-a Civilă.

Prin încheierea din 26.05.2021, instanța a calificat excepția inadmisibilității ca fiind o apărare de fond și a unit cu fondul excepția prescripției dreptului material la acțiune.

Prin sentința civilă nr. #####/24.11.2021, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a respins excepția prescripției dreptului material la acțiune, ca neîntemeiată; a admis în parte cererea; a obligat pârâtul la plata către reclamant a sumei de 150.000 lei reprezentând daune morale cauzate prin reținerea și arestarea nelegală a reclamantului și la

plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânerii definitive a prezentei sentințe și până la plata efectivă; a obligat pârâtul la plata sumei de 14.643,38 lei reprezentând daune materiale constând în cheltuieli cu asistența juridică în cursul procesului penal în legătură cu măsurile preventive de libertate și la plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânerii definitive a prezentei sentințe și până la plata efectivă; a respins în rest cererea, ca neîntemeiată; a obligat pârâtul la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 3.570 lei reprezentând onorariu de avocat.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut, în fapt, că în cursul anului 2016 reclamantul, la vremea respectivă procuror general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, a fost cercetat în dosarul penal înregistrat la Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Ploiești sub nr. ####/P/2015, iar prin rechizitoriul cu același număr din data de 28.06.2016 s-a dispus trimiterea în judecată în stare de arest preventiv, în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IJP #####, pentru săvârșirea infracțiunilor de folosire, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații, prevăzută de art. 12 lit. b) teza a II-a din Legea nr. 78/2000, și luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) Cod penal raportat la art. 7 lit. b) din Legea nr. 78/2000.

Sub aspectul măsurilor privative de libertate, inițial, prin ordonanța cu nr. ####/P/2015 a procurorului de caz din cadrul DNA - Serviciul Teritorial Ploiești, reclamantul a fost reținut pe o perioadă de 24 ore începând cu data de 23.03.2016 ora 22.05, iar prin încheierea nr. #### din 24/25.03.2016 pronunțată de Înalta ##### de Casație și Justiție în dosarul nr. #####/1/2016 s-a dispus arestarea preventivă a reclamantului, pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 25.03.2016 până la data de 23.04.2016. Ulterior, prin încheierea nr. #### din data de 15.04.2016 pronunțată de aceeași instanță în dosarul nr. #####/1/2016, s-a admis propunerea DNA de prelungire a măsurii arestării preventive dispusă față de reclamant, pe o durată de încă 30 de zile, respectiv de la data de 24.04.2016 până la 23.05.2016 inclusiv. La data de 26.04.2016 Înalta ##### de Casație și Justiție a respins ca nefondate contestațiile formulate de reclamant și de ceilalți doi inculpați împotriva încheierii anterior menționate (dosar nr. #####/1/2016). Prin încheierea nr. #### din data de 17.05.2016 pronunțată de instanța supremă în dosarul nr. #####/1/2016 s-a admis o nouă propunere a DNA de prelungire a arestării preventive pentru încă 30 zile, respectiv de la data de 24.05.2016 până la 22.06.2016, inclusiv. La data de 01.06.2016, Înalta ##### de Casație și Justiție a respins ca nefondate contestațiile formulate de inculpați împotriva încheierii anterior menționate (dosar nr. #####/1/2016). Prin încheierea nr. #### din data de 21.06.2016 a Înaltei ##### de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr. #####/1/2016, s-a admis propunerea procurorului de prelungire din nou a arestării preventive inclusiv în ceea ce îl privește pe reclamant, pe o durată de alte 30 de zile, respectiv de la data de 23.06.2016 până la 22.07.2016, inclusiv. Între timp, reclamantul fost trimis în judecată în stare de arest preventiv, pentru pretinsa săvârșire a celor două fapte, prin rechizitoriul nr. ####/P/2015 din data de 28.06.2016, constituindu-se dosarul penal cu nr. #####/1/2016 al Înaltei ##### de Casație și Justiție, complet de fond. Prin încheierea din data de 05.07.2016 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară, s-a dispus înlocuirea măsurii arestării preventive a reclamantului cu măsura preventivă a controlului judiciar, pe o durată de 60 zile, începând cu data rămânerii definitive a respectivei încheieri. Prin încheierea din data de 12.07.2016 pronunțată de Înalta ##### de Casație și Justiție, s-a dispus admiterea contestației formulată de DNA împotriva acestei din urmă încheieri care a fost modificată numai în ceea ce îl privește pe inculpatul #####, asupra căruia s-a reinstituit măsura preventivă a controlului judiciar pe o durată de 60 de zile, față de ceilalți trei inculpați (adică inclusiv asupra reclamantului) menținându-se măsura controlului judiciar instituită de judecătorul de cameră preliminară prin încheierea din data de 05.07.2016. În consecință, la data de 13.07.2016 ora 1.46 am, reclamantul a fost pus în libertate.

Ca atare, reclamantul a fost reținut începând cu data de 23.03.2016, ora 22:05 până la data de 24.03.2016, ora 22:05 și arestat preventiv începând cu data de 25.03.2016 până la data de 12.07.2016, când s-a dispus, în mod definitiv, înlocuirea măsurii arestării preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar, fiind astfel supus unor măsuri privative de libertate timp de 113 zile.

Prin sentința penală nr. #### din 14.06.2018 pronunțată în dosarul nr. #####/1/2016 al Înaltei ##### de Casație și Justiție, instanța de fond a dispus, în temeiul art. 396 alin. (5) raportat la art. 16 lit. a) Cod procedură penală, achitarea reclamantului pentru toate faptele în legătură cu care a fost trimis în judecată, reținându-se că faptele nu există. Hotărârea instanței de fond a rămas definitivă prin decizia penală nr. #### din 28.06.2019 pronunțată în dosarul nr. #####/1/2018 al Înaltei ##### de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători.

În drept, reclamantul și-a întemeiat prezentul demers judiciar pe dispozițiile art. 539 Cod procedură penală. Acest text normativ a făcut obiectul interpretării Înaltei ##### de Casație și Justiție în cadrul mecanismului prevăzut de art. 514 Cod procedură civilă (recurs în interesul legii), prin Decizia nr. ###/2017 stabilindu-se că: „în

interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate”.

Totodată, prin Decizia Curții Constituționale nr. 176/2016, s-a stabilit că: „16. Curtea a reținut, totodată, că prin actualele norme procesual penale - respectiv art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, legiuitorul a condiționat repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate de stabilirea acesteia prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei, după caz. Această condiționare dă naștere, în sarcina organelor judiciare anterior menționate, unei obligații de a se pronunța prin încheieri definitive, conform textului criticat, cu privire la caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate dispuse pe parcursul procesului penal, inclusiv în etapele anterioare celei în care se pronunță hotărârea definitivă și care au făcut obiectul controlului pe calea contestației, sau care ar fi putut fi contestate, conform prevederilor art. 204-206 din Codul de procedură penală. De asemenea, aceasta presupune obligația instanței de judecată care se pronunță prin hotărâre definitivă asupra cauzei de a stabili caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate. (...) 22. Distinct față de cele reținute prin Decizia nr. ### din 16 februarie 2016, cât privește susținerile autorului excepției, potrivit cărora «acțiunea în repararea prejudiciului produs prin arestarea nelegală nu se deosebește cu nimic de acțiunea în răspundere civilă delictuală, astfel că nu se justifică impunerea unei cerințe suplimentare - respectiv condiția ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fie constatată printr-un act procedural penal anterior - față de reglementarea de drept comun», Curtea constată că procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de privare nelegală de libertate este o procedură specială, fiind cuprinsă în Codul de procedură penală. Dispunerea acestor norme procesual penale în acest act normativ are relevanță din perspectiva stabilirii regimului juridic specific al acestei forme de răspundere a statului în raport cu regimul altor forme de răspundere juridică, de drept comun, cum ar fi răspunderea civilă delictuală, reglementată în art. 1.349 și art. 1.357-1.380 din noul Cod civil. Așadar, Curtea a reținut că procedura reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului «specialia generalibus derogant». De asemenea, Curtea a reținut că procedura specială, reglementată în art. 539 din Codul de procedură penală, vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a căror lezare este necesară invocarea altor temeiuri de drept, precum dispozițiile art. 252 și 253 din Codul civil sau art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viață privată”.

Pe parcursul judecării prezentei cauze, Curtea Constituțională a României a pronunțat Decizia nr. ###/03.03.2021, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 494/12.05.2021, prin care a constatat că soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională.

Analizând cu prioritate excepțiile invocate, Tribunalul a reținut, având în vedere pronunțarea de către Curtea Constituțională a României a Deciziei nr. ###/03.03.2021, că se impune a fi respinsă excepția inadmisibilității acțiunii.

De asemenea, Tribunalul a respins și excepția prescripției dreptului material la acțiune.

în vedere considerentele deciziei, potrivit cu care în situația recuperării prejudiciului în cazul privării nedrepte de libertate, dispozițiile art. 52 alin. (3) teza întâi coroborat cu art. 23 alin. (1) și art. 1 alin. (3) din Constituție și soluția de achitare dată pe fondul acuzației în materie penală angajează răspunderea statului pentru privarea de libertate, Tribunalul a reținut că termenul de 6 luni se calculează de la rămânerea definitivă a hotărârii de achitare.

Hotărârea instanței de fond de achitare a rămas definitivă prin decizia penală nr.### din 28.06.2019 pronunțată în dosarul nr.#####/1/2018 al Înaltei ##### de Casație și Justiție, Completul de 5 judecători.

în vedere că în speță cererea de chemare în judecată a fost formulată de reclamant la data de 12.12.2019, Tribunalul a constatat că cererea a fost formulată în termenul de prescripție de 6 luni indicat de art. 541 alin. (2) Cod procedură penală.

Analizând fondul cauzei, Tribunalul a reținut că în cauză se verifică situația premisă analizată de Curtea Constituțională în motivarea Deciziei nr. ###/03.03.2021, ca reprezentând privare nedreaptă de libertate, reclamantul fiind privat de libertate o perioadă de 113 zile pe parcursul urmăririi penale și ulterior judecății unui

dosar penal, pentru ca ulterior să fie achitat definitiv pentru că faptele pentru care a fost cercetat și trimis în judecată nu există.

În aceste condiții, având în vedere soluția de achitare pronunțată, art. 1 alin. (3) - care reglementează dreptatea ca valoare supremă a statului - și art. 23 alin. (1) din Constituție, se justifică atragerea răspunderii delictuale a statului pentru prejudiciul cauzat reclamantului.

Analizând condițiile necesare pentru angajarea răspunderii Statului, Tribunalul a constatat că existența faptei ilicite a Statului nu poate fi contestată, astfel încât, în raport de soluția finală pronunțată în procesul penal, respectiv achitarea, a avut loc o violare a dreptului la libertate individuală.

Verificarea cerinței vinovăției Statului ##### nu este necesară, întrucât, așa cum a arătat și Curtea Constituțională, suntem în prezența unui caz de răspundere obiectivă, independentă de acțiunile sau inacțiunile agenților Statului și de atitudinea subiectivă a subiectului pasiv al acestei răspunderi.

În privința prejudiciului produs, Tribunalul a reținut că acesta reprezintă elementul esențial al răspunderii civile delictuale și constă în rezultatul, efectul negativ suferit de reclamant ca urmare a faptei ilicite săvârșite de pârât. Conform art. 540 alin. (1) Cod procedură penală, la stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538, reparația fiind în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice, potrivit alin. 5 al aceluiași text de lege.

Prejudiciul moral constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare. Sub aspectul cuantificării efective a daunelor morale, dată fiind natura prejudiciului care le generează și faptul că nu se poate recurge la mijloace de probă materiale pentru determinarea întinderii despăgubirilor acordate cu acest titlu, evaluarea daunelor include în mod inerent o doză de aproximare și se va realiza prin raportare la ansamblul împrejurărilor de fapt ale cauzei, stabilindu-se o sumă care să constituie, pe cât posibil, o compensație echitabilă pentru consecințele prejudiciabile suferite. Așadar, chiar dacă valorile morale nu pot fi evaluate în bani, atingerile aduse acestora îmbracă forme concrete de manifestare iar instanța de judecată are astfel posibilitatea de a dispune repararea prejudiciului moral produs.

În ceea ce privește criteriile ce trebuie valorificate pentru evaluarea prejudiciului moral, acestea vizează consecințele negative suferite de reclamant în plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială.

Întrucât nu există un sistem care să repare pe deplin daunele morale constând în suferințe fizice și psihice, prin plata unei sume de bani se urmărește să se aducă victimei o relativă alinare sau satisfacție morală. În materia daunelor morale, principiul reparării integrale a prejudiciului nu poate avea decât un caracter aproximativ, fapt explicabil în raport de natura neeconomică a respectivelor daune, imposibil de a fi echivalate bănesc. În schimb, se poate acorda victimei o indemnizație cu caracter compensatoriu, tinzând la oferirea unui echivalent care, prin excelență, poate fi o sumă de bani, care îi permite să-și atenueze, prin anumite avantaje, rezultatul dezagreabil al faptei ilicite.

de netăgăduit că orice arestare nelegală sau nedreaptă produce celui în cauză o traumă emoțională, suferințe pe plan moral și social, că astfel de măsuri lezează demnitatea și onoarea, libertatea individuală, drepturi personale nepatrimoniale și că starea de deținere este de natură a amplifica efectele produse pe plan fizic și psihic atunci când la nivel mental există percepția ipostazei de victimă a unei măsuri injuste. Din acest punct de vedere reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu moral care justifică acordarea de compensații, iar pentru cuantificarea efectivă a acestui prejudiciu trebuie avute în vedere, pe lângă criteriile prevăzute exemplificativ de art. 540 alin. (1) Cod procedură penală, și criteriile subiective constând în vârsta, starea de sănătate, consecințele pe plan social, profesional și familial și afectarea dreptului la imagine.

Astfel, la momentul reținerii și ulterior arestării, reclamantul avea o carieră de 22 de ani ca procuror, dintre care aproximativ 15 ani a avut funcții de conducere (01.07.1998-18.02.2002 prim procuror al Parchetului de pe lângă Judecătoria Ploiești, 19.02.2002-01.07.2008 prim procuror al Parchetului de pe lângă Tribunalul #####, 15.07.2009-15.07.2015 ##### al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel #####, 15.07.2015-28.03.2016 ##### adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel #####, potrivit CV-ului acestuia). Reținerea și arestarea acestuia au fost ample mediatizate la acel moment, astfel cum rezultă din extrasele din presă de la dosar, subiectul fiind în mod evident de interes public general, dar mai ales local, în comunitatea din care acesta făcea parte, având în vedere calitatea reclamantului de ##### adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel #####, afectându-i-se în mod evident reputația până la acel moment

nepătată.

Prin urmare, suferința psihică produsă de măsura privativă de libertate a fost accentuată și de conștientizarea de către reclamant a faptului că imaginea sa publică și reputația sunt puse sub semnul îndoielii, cu atât mai mult cu cât din înscrisurile aflate la dosar rezultă că a avut loc o intensă mediatizare a cazului, informațiile privind arestarea fiind redade în presă, reclamantul fiind înfățișat ca un personaj profund corupt.

De asemenea, punerea în mișcare a acțiunii penale, propunerea și luarea măsurilor preventive au avut ca efect suspendarea reclamantului din profesia de procuror, în condițiile Legii nr. 303/2004, cauzându-se astfel prejudicii pe plan profesional, fiindu-i distrusă reputația. De altfel, Tribunalul a remarcat faptul că, după reintegrarea în funcția de ##### adjunct (18.10.2018), la scurt timp, după mai puțin de 1 an și jumătate, reclamantul a decis să se pensioneze, renunțând la calitatea de magistrat la data de 1.01.2020.

Prin restrângerea libertății și încarcerarea în condiții de improprietate de detenție reclamantul i-a fost afectat respectul de sine, inducându-i-se umilință și frică.

Astfel, din declarația martorului #####, audiat în cauză, rezultă că reclamantul a fost închis la ##### într-o celulă friguroasă, fără lumină naturală, unde umiditatea era foarte mare, accentuând sinuzita reclamantului. De asemenea, atât în arestul central, cât și în arestul de la #####, reclamantul a împărțit celula cu criminali, tâlhari, traficanți de droguri, care aflaseră de la gardieni că reclamantul este procuror și care l-au amenințat cu moartea, creându-i acestuia o temere firească și un consum psihic suplimentar adăugat peste cel al situației prin care acesta trecea. În plus, tot martorul a declarat că, pentru a fi umilit, reclamantul, deși nu se încadra în categoria infractorilor periculoși, era transportat încătușat cu mâinile la spate, iar la momentul punerii în libertate familia acestuia a trebuit să aștepte aproximativ 10 ore pentru ca măsura să fie efectiv executată. Sub aspectul stării de sănătate, tot din declarația de martor, coroborată cu cererea depusă de reclamant la data de 10.05.2016, rezultă faptul că pe parcursul arestului reclamantul a avut probleme de sănătate cărora nu li s-au găsit soluții, martorul relatând despre faptul că reclamantul, pe lângă sinuzita, de care suferea, a avut nevoie de un stomatolog pentru că îl dureaua o măsea, dar nu a putut beneficia de asistență specializată pentru că angajații centrului de la ##### intenționau să îl transporte încătușat cu mâinile la spate, pe jos, prin orașul #####, până la cabinetul medical, tocmai pentru a fi umilit suplimentar. De asemenea, reclamantul nu a beneficiat nici de medicamente pentru ameliorarea durerii pentru că arestul ##### nu avea asistență medicală non stop. Consecințele negative ale măsurilor de privare de libertate au fost suportate și de membrii familiei reclamantului. Astfel, pe lângă umilința resimțită atât de reclamant, cât și de soția și fiica acestuia la momentul vizitelor în arest, este de reținut faptul că soția acestuia era la vremea respectivă judecător în cadrul Curții de Apel Ploiești, calitate în care trebuia să interacționeze zilnic cu colegi și cu justițiabili care cunoșteau faptul că reclamantul este suspectat de fapte de corupție și, mai mult, este în stare de arest preventiv. De asemenea, fiica reclamantului în vârstă de 15 ani a susținut examenul de admitere la liceu chiar în perioada în care tatăl acesteia se afla în arest, fiind astfel nevoită să suporte un stres suplimentar uriaș examenului în sine, ce ar fi putut să se repercuteze asupra viitorului acesteia. Mai mult decât atât, din declarația de martor rezultă că reclamantului nu i s-a permis să afle ce rezultate a obținut fiica acestuia la acest examen în ziua când s-au afișat rezultatele, tocmai pentru a-l umili suplimentar.

de toate aceste aspecte, raportat la circumstanțele concrete ale cauzei, respectiv durata arestării apelantului-reclamant (113 zile), calitatea acestuia la momentul luării măsurii privative de libertate (##### Adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești), compromiterea imaginii pe care reclamantul o avea în societate și în profesie, dezechilibrul emoțional produs acestuia, afectarea stării de sănătate pe perioada detenției, Tribunalul a apreciat că suma de 150.000 lei (echivalent a aproximativ 30.000 euro) este de natură a reprezenta o satisfacție echitabilă și rezonabilă pentru a cuantifica din punct de vedere pecuniar prejudiciul moral suferit de reclamant pentru privarea injustă de libertate.

În stabilirea cuantumului compensației, a avut în vedere și valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în spețe similare: ##### împotriva Greciei (17789/16), Vardan Martirosyan împotriva Armeniei (13610/12), ##### împotriva României, precum și valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de Înalta ##### de Casație și Justiție și Curtea de Apel București în spețe similare, invocate chiar de reprezentantul Direcției Naționale Anticorupție.

Pe de altă parte, Tribunalul a reținut că reclamantul a pretins și obligarea pârâtului Statul ##### la acoperirea prejudiciului material reprezentat de cheltuielile judiciare pe care reclamantul le-a avansat, atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată, în legătură cu dosarul penal nr. ####/P/2015 al DNA - Serviciul Teritorial Ploiești în care a fost arestat, cu dosarul nr. 2457/I/2016 al Înaltei ##### de Casație și Justiție (dosar de fond) și cu dosarul nr. 2525/I/2018 al aceleiași instanțe (dosar de apel). Aceste cheltuieli au o valoare totală de

55.971,5 lei.

Tribunalul a reținut că temeiul de drept invocat, respectiv dispozițiile art. 539-540 Cod procedură penală, justifică acoperirea prejudiciilor cauzate persoanei de privarea nelegală (în speță nedreaptă) de libertate, iar nu a tuturor prejudiciilor suferite de persoana supusă unei anchete penale. Pe cale de consecință, Tribunalul a reținut că în temeiul dispozițiilor art. 539 Cod procedură penală Statul ##### nu poate fi obligat decât la acoperirea cheltuielilor judiciare aflate în legătură directă cu privarea de libertate a reclamantului, iar nu și a restului onorariilor de avocat și a cheltuielilor judiciare pretinse de reclamant prin cererea de chemare în judecată. Ca atare, Tribunalul a obligat în temeiul dispozițiilor art. 539 Cod procedură penală Statul ##### la plata către reclamant a sumei de 14.643,38 lei reprezentând daune materiale constând în cheltuieli cu asistența juridică în cursul procesului penal în legătură cu măsurile preventive de libertate, restul cheltuielilor solicitate fiind efectuate pentru reprezentarea reclamantului în dosarul penal pe fondul cauzei, iar nu pentru analiza măsurilor preventive, pentru administrarea probelor și pentru acoperirea cheltuielilor judiciare la care reclamantul a fost obligat către Stat.

În plus, având în vedere că pârâtul a fost obligat la plata unor sume de bani cu titlu de daune materiale și morale către reclamant, în temeiul dispozițiilor art. 1535 Cod civil, Tribunalul a obligat pârâtul și la plata dobânzii legale aferente acestor sume de la data rămânerii definitive a prezentei sentințe și până la plata efectivă. ##### în vedere soluția pronunțată în cauză, în temeiul art. 453 Cod procedură civilă, Tribunalul a obligat pârâtul la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 3.570 lei reprezentând onorariu de avocat.

II. Împotriva acestei sentințe au declarat apel pârâtul Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice, Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și reclamantul #####-#####.

Apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție a invocat următoarele: - greșita reținere în dispozitivul hotărârii, ca nelegală, a privării de libertate a reclamantului în dosarul penal în care acesta a fost judecat definitiv; - quantumul prea ridicat al despăgubirilor morale acordate reclamantului.

1. Cu privire la primul aspect de netemeinicie a hotărârii, prima instanță a reținut în dispozitivul hotărârii faptul că privarea de libertate a reclamantului a fost nelegală, cu toate că în concret nu a făcut nicio analiză în privința acestui aspect.

Astfel, în considerentele hotărârii atacate, însăși instanța a analizat jurisprudența Curții Constituționale cu privire la art. 539 Cod procedură penală și a conchis că răspunderea statului în situația unei privări de libertate este una obiectivă, necondiționată în niciun fel de caracterul legal sau nelegal al măsurilor preventive dispuse în cauza penală, motiv pentru care a apreciat, fără nicio altă considerație, că în speță se poate reține în sarcina statului existența unei fapte ilicite.

Cu toate acestea, fără a critica în niciun fel justetea raționamentului instanței, trebuie observat că aceasta nu numai că nu a analizat, dar nici nu putea face o analiză cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate a reclamantului.

Or, în acest context, soluția primei instanțe de a recunoaște un caracter nelegal al privării de libertate a reclamantului este neîntemeiată și trebuie censurată, întrucât poate avea efecte negative în ceea ce privește o eventuală acțiune în regres promovată de Statul #####.

2. Cu privire la quantumul despăgubirilor morale acordate reclamantului, apelantul a apreciat că soluția primei instanțe este neîntemeiată.

Fără a contesta în niciun fel dreptul reclamantului de a obține despăgubiri pentru cele 113 zile în care a fost privat de libertate, consideră că aprecierea quantumului sumelor acordate trebuie să aibă la bază criterii obiective, să se raporteze și la jurisprudența relevantă în această materie, inclusiv la cea a Curții Europene a Drepturilor Omului și nu să se întemeieze preponderent pe susținerile evident subiective ale acestuia.

Astfel, apelantul a apreciat că o parte din motivele avute în vedere de instanță la stabilirea quantumului despăgubirilor morale acordate reclamantului sunt simple susțineri pro causa, nedovedite în niciun fel, respectiv faptul că reclamantul a fost amenințat pe parcursul perioadei de detenție, faptul că nu ar fi beneficiat de îngrijiri medicale stomatologice întrucât angajații centrului de arestare preventivă ar fi intenționat să-l transporte pe jos, încătușat, prin #####, ori că o afecțiune banală cum ar fi sinuzita s-ar fi agravat în perioada cât a fost privat de libertate. În acest sens, este evident că susținerile legate de eventualele amenințări sunt neverosimile, mai ales că nu există niciun înscris, plângere, sesizare care să le dovedească. ##### greu de crezut că reclamantul, care are o pregătire juridică înaltă și cunoaște în detaliu legislația penală, nu ar fi solicitat nicio

măsură de protecție din partea administrației locului de deținere în cazul în care s-ar fi simțit cu adevărat amenințat. Totodată, trebuie observat că, și dacă am aprecia ca dovedite aceste susțineri, între posibilele amenințări venite din partea colegilor de celulă și privarea de libertate a reclamantului nu există nicio legătură, mai ales că aceste amenințări nu au fost determinate de încarcerarea reclamantului, ci au fost proferate în considerarea activității anterioare a reclamantului, acesta putând fi amenințat în orice context, inclusiv înainte și după încarcerare.

Totodată, în privința aspectelor legate de problemele medicale ale reclamantului, trebuie observat că nici acestea nu sunt dovedite în niciun fel, și aceasta chiar în contextul în care persoanele private de libertate sunt supuse unor controale medicale încă la primirea în locul de deținere, iar pe parcursul detenției, la solicitarea acestora, se acordă toate îngrijirile medicale necesare. Cu toate acestea la dosarul cauzei nu există niciun înscris din care să rezulte nici faptul agravării sinuzitei, și nici intenția angajaților locului de deținere de la ##### de a-l transporta la doctor pe jos, încătușat. De altfel, acest ultim aspect este greu de crezut întrucât ar fi și în vădită contradicție cu normele foarte stricte ce reglementează transportul persoanelor deținute.

Totodată, în ceea ce privește aspectele legate de membrii familiei reclamantului la care se face referire în hotărâre, chiar dacă în mod evident au fost de natură a produce și pentru acesta o stare de tulburare și angoasă, în principiu, efectele negative s-au produs în persoana soției și fiicei reclamantului, motiv pentru care apelantul a apreciat că nu pot constitui motive determinate la stabilirea cuantumului despăgubirilor morale pentru acesta. În ceea ce privește mediatizarea cauzei, trebuie observat că acest fapt a avut consecințe și în favoarea reclamantului, în sensul reabilitării imaginii publice, întrucât soluția de achitare a inculpatului a fost cel puțin la fel de mediatizată ca arestarea preventivă a acestuia, motiv pentru care a apreciat că nici acest aspect nu poate justifica un quantum ridicat al despăgubirilor morale.

Referitor la faptul că după reîncadrarea în funcția deținută anterior, reclamantul a ales să se pensioneze, acest fapt nu poate fi, în niciun fel, pus în legătură cu arestarea preventivă în cauza penală pentru care fusese achitat definitiv, mai ales că în solicitarea de pensionare nu s-a făcut nicio referire la o problemă legată de imaginea publică.

În schimb, singurele aspecte invocate de reclamant care puteau influența într-o manieră determinantă cuantumul despăgubirilor, și pe care chiar instanța le-a apreciat ca fiind „circumstanțele concrete al cauzei”, respectiv durata totală a măsurilor preventive privative de libertate de 113 zile, calitatea reclamantului de la momentul luării acestor măsuri (procuror general al P.C.A. Ploiești) sau afectarea imaginii publice, nu pot conduce la acordarea unor despăgubiri morale în quantum de 150.000 lei (aproximativ 30.000 euro).

Apelantul a făcut această apreciere raportându-se atât la jurisprudența națională, în care, în mod frecvent, în situația unor arestări nelegale (ce nu se regăsește în speță), instanțele de judecată au acordat daune morale în quantum de câteva mii de euro, pentru privări de libertate similare ca durată, cât și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, făcând referire numai la două hotărâri recente, ce privesc persoane cu un statut socio-profesional înalt, acuzate de fapte foarte grave, respectiv cauza ##### contra Turciei - în care reclamantul era judecător al Curții Constituționale și fusese arestat preventiv mai mult de 18 luni, în această cauză Curtea acordând 20.000 euro cu titlu de daune morale și cauza ##### contra Turciei - în care reclamantul era președinte al Amnesty Internațional Turcia și fusese arestat preventiv mai mult de 14 luni, iar în această cauză Curtea a acordat 16.000 euro cu titlu de despăgubiri morale.

În drept, au fost invocate prevederile art. 480 alin. (2) Cod procedură civilă.

Apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor, a criticat soluția primei instanțe sub aspectul admiterii, în parte, a acțiunii reclamantului în ceea ce privește acordarea daunelor morale și materiale.

Potrivit art. 9 alin. (5) Cod procedură penală: „Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul urmăririi penale, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile legii”.

Or, prin Decizia nr. ####/2021, Curtea Constituțională a constatat ca fiind neconstituționale doar dispozițiile art. 539 Cod procedură penală, iar nu și prevederile art. 9 alin. (5) din Partea generală a aceluiași cod, ce au un conținut identic. Apelantul-pârât a făcut referire în acest sens la prevederile art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992.

Mai mult decât atât, în jurisprudența sa până la decizia pronunțată în prezenta cauză, chiar Curtea Constituțională a constatat că procedura reparării pagubei materiale și a daunei morale în caz de privare nelegală de libertate este o procedură specială, cuprinsă în Codul de procedură penală, care vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate (Decizia nr. #### din 29 martie 2016, paragraful 22). În continuare, apelantul-pârât a făcut referire la Decizia nr. ## din 30 ianuarie 2018.

Apelantul-pârât a apreciat că instanța în mod greșit a făcut aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 136/2021, considerentele acestei decizii nefiind suficiente pentru a da dreptul reclamantului la reparație, din moment ce mecanismul concret de valorificare a acestui drept fundamental este reglementat prin lege organică, făcând referire astfel la art. 9 alin. (5) Cod de procedură penală.

Prin urmare, în acest context, instanța trebuia să aibă în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Nolkénbockhoff contra Germaniei), prin care Curtea a statuat că nicio clauză din Convenție nu dă acuzatului un drept la reparație pentru detenție provizorie legală, nici chiar în ipoteza închiderii urmăririi penale angajate împotriva persoanei.

Totodată, așa cum s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (cauza ##### ș.a. împotriva Regatului Unit), măsura preventivă poate să nu fie urmată de un act de inculpare și, cu toate acestea, ea să nu fie considerată nelegală.

Bănuiala plauzibilă de a fi săvârșit o infracțiune, de care se ține seama la luarea unei măsuri preventive, nu se identifică cu finalizarea procesului penal, indiferent de soluția pronunțată, ci semnifică existența unor fapte sau informații apte să convingă un observator obiectiv că este posibil ca persoana în cauză să fi săvârșit infracțiunea. De exemplu, în cauza ##### contra României, reținerea sau arestarea preventivă a fost considerată legală fără a fi necesar ca faptele care ar putea da naștere unei bănuieli legitime să fie de același nivel cu cele necesare pentru a justifica o condamnare sau chiar a formula o acuzație împotriva unei persoane.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, interpretând dispozițiile art. 5 paragraful 1 din Convenție, a stabilit că faptele care dau naștere la bănuieli ce justifică arestarea persoanei în cauză nu trebuie să fie de același nivel ca acelea necesare pentru justificarea unei condamnări sau chiar pentru a fundamenta o anumită acuzație; acestea au putut fi probate în faza ulterioară a urmăririi penale angajate împotriva persoanei reținute. Absența inculpării sau a trimerii în judecată a acestei persoane nu presupune, în mod necesar, că o privare de libertate pentru existența unor bănuieli legitime de săvârșire a unei infracțiuni nu ar fi conformă scopului dispozițiilor art. 5 paragraful 1 lit. c); existența acestui scop trebuie privită independent de realizarea lui, pentru că textul discutat nu impune ca poliția sau autoritatea care dispune arestarea să fi adunat probe suficiente pentru a formula o acuzație completă, sau în momentul arestării, sau pe timpul reținerii provizorii, care este limitată în timp (cauza ##### contra Regatului Unit).

Prin urmare, rămâne la latitudinea instanței de apel să analizeze cauza sub toate aspectele și să aprecieze dacă măsura reținerii și a arestului preventiv au fost nelegale și dacă s-au respectat garanțiile procesuale reglementate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În ceea ce privește daunele materiale acordate de către instanță în cuantum de 14.643,38 lei constând în cheltuieli cu asistența juridică în cursul procesului penal în legătură cu măsurile preventive privative de libertate, apelantul-pârât a învederat aspectele reținute de Înalta ##### de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în considerentele Deciziei nr. ##/18.09.2017.

Astfel, prima instanță avea posibilitatea să cenzureze pretențiile reclamantului în raport de necesitatea și caracterul rezonabil al cheltuielilor de judecată, conform dispozițiilor art. 276 alin. (6) Cod procedură penală raportat la prevederile art. 451 Cod procedură civilă, prin prisma proporționalității lor cu amplitudinea și complexitatea cauzei.

Cu privire la soluția de acordare a daunelor morale pentru privarea de libertate a reclamantului, apelantul-pârât a arătat că instanța a acordat daune morale deși nu au fost administrate probe din care să rezulte efectiv suferințele cauzate reclamantului prin reținerea și arestarea preventivă a acestuia.

Instanța a dat eficiență declarației martorului #####, fără să țină seama de faptul că acesta este oarecum într-o situație identică cu cea a reclamantului (fiind reținut și arestat preventiv în cadrul aceluiași dosar penal). Acesta este și motivul pentru care declarațiile sale nu trebuiau să fie avute în vedere la stabilirea daunelor morale.

De asemenea, a arătat, în ceea ce privește starea emoțională a reclamantului ca urmare a măsurii reținerii și arestului preventiv, reținută de instanță drept criteriu în cuantificarea daunelor morale, că o simplă mărturie a unei persoane nu poate proba ceea ce trebuie demonstrat cu înscrisuri și în baza unui raport medico-legal.

Apelantul-pârât a solicitat să se observe că nu au fost depuse înscrisuri care să facă dovada unor afecțiuni medicale dobândite ca urmare a măsurilor dispuse în cauza penală sau agravarea unora preexistente, atât pentru reclamant, cât și pentru familia sa. Declarația de martor este insuficientă în a contura un eventual prejudiciu moral.

În ipoteza în care instanța va aprecia că sunt anumite elemente factuale care pot contura un prejudiciu moral cauzat reclamantului, apelantul-pârât a solicitat, cu titlu subsidiar, să se cenzureze cuantumul acestora prin

raportare la termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului și la criteriul echității în materia despăgubirilor morale, care în vedere necesitatea ca persoana vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, cu efecte compensatorii, dar, în același timp, despăgubirile să nu se constituie în amenzi excesive pentru autorii prejudiciului și nici venituri nejustificate pentru victime.

Astfel, apelantul-pârât a solicitat instanței să aibă în vedere sub aspectul cuantumului și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului oglindită în: - hotărârea pronunțată în cauza ##### contra României, prin care instanța europeană a apreciat că suma de 4.000 euro pentru arestare nelegală aproape 1 an de zile reprezintă o despăgubire echitabilă; - cauza ##### împotriva României, hotărârea din 07 februarie 2008, apreciind-se de către instanța de contencios european că în decursul perioadei 21 aprilie - 05 august 2002 (4 luni) arestul preventiv al reclamantului nu avea nicio bază legală, au fost acordat daune morale în cuantum de 3.000 euro (reclamantul solicitase 300.000 euro); - cauza J. împotriva României, hotărârea din 16 martie 2010, pentru mai multe încălcări ale Convenției (art. 3, art. 5 alin. 3 și art. 6 alin. 2), printre care și privarea nelegală de libertate în perioada 18 noiembrie ##### # ## noiembrie 2003, Curtea a acordat despăgubiri în cuantum de 12.800 euro, cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 100.000 euro); - cauza B. împotriva României, hotărârea din 15 martie 2011, pentru o arestare de 11 luni, Curtea a acordat 5.200 euro cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 5.850.038,9 euro și 8.997,3 lei); - cauza G. împotriva României, hotărârea din 01 octombrie 2013, pentru o arestare de 2 ani, 5 luni și 5 zile, Curtea a acordat 3.000 euro pentru prejudiciul moral.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată în cuantum de 3.570 lei la care a fost obligat reținându-se în sarcina sa culpa procesuală în declanșarea prezentului litigiu, apelantul-pârât a învederat instanței, circumstanțiat de criticile pe care le-a adus în speță acțiunii formulate de reclamantul ##### #####-##### , că menținerea în debit pentru orice valori pecuniare aferente instrumentării prezentului litigiu se impune a fi reformată pentru identitate de rațiune.

Prin urmare, a solicitat să se observe caracterul excesiv al cheltuielilor de judecată în cuantum de 3.570 lei acordate fără a se ține seama de numărul de termene din fond și de complexitatea cauzei.

Apelantul-reclamant a criticat sentința apelată sub aspectul aprecierii greșite de către instanță a criteriilor care au condus la stabilirea sumei de 150.000 lei pentru prejudiciul moral suferit de către acesta pentru privarea injustă de libertate, sumă ce nu reprezintă o satisfacție echitabilă și rezonabilă raportat la circumstanțele concrete ale prezentei cauze.

Caracterul suferințelor apelantului-reclamant trebuia privit în legătură cu particularitățile individuale ale persoanei acestuia, suferințele morale (psihice) fiind frica, rușinea, tristețea, neliniștea, umilirea și alte emoții negative, precum și agravarea ireversibilă a stării de sănătate și afectarea imaginii publice a acestuia și a membrilor familiei, pe care acesta le-a trăit pe perioada privării de libertate, și nu prin raportare la valorile despăgubirilor nepatrimoniale acordate în alte spețe.

Ținând seama de preocupările doctrinare, de soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești și de recomandările Consiliului Europei cu ocazia Colocviului de la ##### din 1969, în cuantificarea prejudiciilor morale s-au identificat o serie de criterii orientative, generale și particulare specifice unor anumite categorii de prejudicii morale, pe care este necesar ca instanțele să le analizeze.

Astfel fiind, pe lângă criteriile orientative generale prezentate exemplificativ și în art. 540 alin. (1) Cod procedură penală, este necesar a se analiza și criteriile subiective privitoare la importanța valorii lezate, personalitatea victimei și situația profesională.

instanță nu a efectuat o analiză completă și o apreciere corectă a criteriilor orientative de stabilire a cuantumului despăgubirilor în compensare.

La momentul privării de libertate, apelantul-reclamant avea funcția de procuror general adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, o carieră de 22 de ani de magistrat și, așa cum a dovedit, în toți aceștia ani acesta a avut o conduită profesională ireproșabilă.

Arestarea sa a fost amplu mediatizată, aspecte ce rezultă din înscrisurile depuse în probațiune, atât în mass-media locală, cât și în mass-media națională. Titlurile folosite de ziariști pentru articolele de presă publicate („##### , procurorul general adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, a ajuns la DNA”, „Dosar exploziv de corupți”, „##### care distruge #####”), precum și prezentarea fotografiilor cu imaginea apelantului-reclamant sunt mai mult decât elocvente pentru a ilustra modul în care onoarea și reputația profesională a acestuia au fost afectate.

Imediat după luarea măsurii arestării preventive față de reclamant prin hotărârea nr. 217 din data de 28.03.2016 emisă de Consiliul Superior al Magistraturii, s-a luat măsura suspendării din funcția de procuror general adjunct

al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești.

Inițial apelantul reclamant a fost încarcerat în cadrul Arestului Central din cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București până la începutul lunii aprilie 2016, fiind apoi transferat din dispoziția procurorilor de caz în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IPJ #####.

Din coroborarea probei testimoniale cu martorul ##### cu înscrisul „Raportul APADOR CH” rezultă condițiile de arest pe care apelantul-reclamant a fost nevoit să le suporte.

Tot în justificarea intensității psihice percepute de către apelantul-reclamant trebuie reținut faptul că prin ordonanța din data de 23.03.2016 a DNA s-a luat măsură restricționării dreptului său și al apărătorilor săi, pentru o perioadă de 10 zile, la consultarea/fotografierea dosarului penal, iar presei în tot acest timp i-au fost furnizate de către organele judiciare date și probe din dosarul de cercetare penală.

Din declarația martorului ##### coroborată cu înscrisul din data de 10.05.2016 rezultă suferințele fizice pe care apelantul-reclamant a fost nevoit să le suporte în starea de arest preventiv. Apelantului-reclamant i-a fost condiționată prezentarea la cabinetul stomatologic de încătușarea cu mâinile la spate, pe jos, prin centrul orașului #####, tocmai pentru a fi umilit suplimentar. Neacceptarea acestei situații a presupus suportarea de către acesta a unor dureri fizice de neimaginat pe fondul unei sinuzite preexistente și a unei infecții dobândite în starea de arest, fără ca să i se acorde medicamente pentru ameliorarea durerii sau posibilitatea de asistență medicală.

relevant și faptul că în momentul privării de libertate apelantul-reclamant avea afecțiuni medicale preexistente, pe care le-a dovedit cu opinia medico-legală extrajudiciară, afecțiuni care s-au agravat în condițiile stării de arest.

Una dintre bolile de care suferea anterior privării de libertate presupunea automat evitarea de către acesta a oricărei forme de stres, însă evoluția ei, așa cum reiese din compararea valorilor analizelor specifice de la data anterioară încarcerării cu cele de la data prezentei (valori ce s-au multiplicat de 5 ori), arată că acesta este ireversibilă.

De asemenea, șocul privării de libertate în mod nelegal a fost resimțit și de către familia apelantului-reclamant. Soția sa lucra la acel moment în calitate de judecător în cadrul Curții de Apel Ploiești, fapt notoriu, și se înțelege că a fost marcată, nu numai de situația prin care trecea reclamantul, dar și de faptul că trebuia să interacționeze zilnic cu colegii și cu justițiabilii, fiind astfel expusă unui veritabil oprobriu.

Articolele de presă fac referire expresă la soția sa, aceasta fiind pusă într-o lumină nefavorabilă în ochii opiniei publice, dar și într-o situație cel puțin delicată față de părțile implicate în cauzele ce îi erau repartizate spre soluționare, fiind etichetată, la rândul-i, prin asociere cu apelantul-reclamant Așadar, imaginea profesională, onoarea și demnitatea acesteia a avut de suferit.

Tot legat de consecințele nefaste asupra familiei, a menționat că în perioada în care se afla în arest, fiica sa, #####, avea vârsta de 15 ani și a susținut examenul pentru intrare la liceu, în condiții de stres major și de presiune datorată situației.

Pe lângă stresul suplimentar suferit de către fiica reclamantului, și imaginea acesteia a avut de suferit datorită articolelor de presă publicate în mediul on-line, care au legat numele acesteia de dosarul în care a fost inculpat (www.știripesurse.ro / 27.03.2016), aspecte ce ar fi putut să se repercuteze asupra viitorului său artistic.

Aceasta avea deja o imagine publică de pianist, construită prin sute de ore de muncă și recompensată cu multe premii în toată aceasta perioadă (50 premii naționale, 4 mari premii și 5 premii internaționale). Or, este notoriu faptul că în lumea artistică orice informație negativă legată de numele artistului are consecințe asupra imaginii acestuia.

Așadar, pentru analiza completă a criteriilor orientative generale și totodată o apreciere corectă a prejudiciului moral, instanța trebuia să analizeze următoarele criterii:

- (i) importanța valorii lezate prin săvârșirea faptei ilicite. Orice valoare care face obiectul drepturilor extrapatrimoniale exprimă relația între obiectul valorizat și subiectul care face aprecierea. Valoarea are nu numai un conținut subiectiv, implicând o prețuire din partea subiectului, dar prezintă și un aspect obiectiv, fiind expresia unor cerințe sau necesități umane. Prejudiciul moral va fi cu atât mai important cu cât valoarea lezată este mai importată pentru partea vătămată;
- (ii) personalitatea victimei este un criteriu general care vine în completarea primului. Fiecare parte vătămată va prețui valoarea lezată, dar și intensitatea suferințelor fizice sau psihice în raport cu mai mulți factori care îi definesc propria personalitate. #####, profesia, nivelul de pregătire și de cultură generală pot determina perceperea diferită a consecințelor morale negative;
- (iii) situația profesională - ca variabilă a statutului social al victimei - este oferită în literatură ca factor care poate

influența cuantumul daunelor morale. ##### unele prejudicii pot fi considerate minore pentru o persoană cu o profesie obișnuită, același tip de prejudiciu poate reprezenta o adevărată catastrofă pentru persoane care au o anumită profesiune. Se subliniază că acest factor trebuie avut în vedere nu sub aspectul ierarhizării profesiilor, ci sub aspectul consecințelor suferite de o persoană având o anumită profesie, în raport cu fapta ilicită asemănătoare, dar pentru alte profesii.

Printre criteriile orientative speciale de apreciere a prejudiciilor morale au fost identificate următoarele:

(i) gravitatea și intensitatea durerilor fizice și psihice. În cazul atingerilor aduse sănătății, integrității fizice sau psihice, aprecierea intensității și gravității durerilor conduce, în coroborare cu alte criterii, la aprecierea prejudiciului moral și apoi la stabilirea despăgubirii bănești.

(ii) repercusiunile prejudiciului asupra situației sociale a victimei, inclusiv în plan profesional și familial, constituie un criteriu de apreciere a anumitor prejudicii nepatrimoniale. Prejudiciile morale, cum sunt cele rezultate din atingeri ale dreptului de autor, atingeri aduse reputației, onoarei persoanei, din încălcări ale secretului vieții private, pot fi evaluate prin prisma acestui criteriu. Încălcarea dreptului la propria imagine, afirmațiile publice denigratoare, desfacerea abuzivă a contractului de muncă, pot compromite uneori victima pe plan profesional și social general.

În ceea ce privește criteriile orientative de stabilire a cuantumului despăgubirilor în compensare, s-au conturat următoarele criterii:

(i) gravitatea prejudiciului moral. Prejudiciul moral va fi cu atât mai grav, cu cât valoarea lezată are importanță mai mare pentru partea vătămată, cu cât aceasta resimte mai acut suferințele fizice sau psihice. ##### este mai gravă în cazul în care săvârșirea faptei are rezonanță în planul vieții profesionale sau familiale a victimei;

(ii) gradul de culpă al părții vătămate influențează, în mod obligatoriu, cuantumul despăgubirilor pentru prejudiciile morale;

(iii) criteriul echității exprimă cerința ca indemnizația să reprezinte o justă și integrală dezdăunare a părții vătămate. În termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Acordarea unor sume de bani sau pronunțarea hotărârii ce constată încălcarea dreptului subiectiv constituie modalitățile de transpunere practică a criteriului menționat. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit încât acestea să aibă efecte compensatorii.

Chiar dacă prima instanță a reținut că reputația profesională a apelantului-reclamant a fost distrusă ca efect al mediatizării intensive a reținerii și arestării sale, precum și ca urmare a suspendării din funcția de procuror și, la scurt timp, prin renunțarea la aceasta, ca urmare a pensionării, era necesar ca instanța să aprecieze gravitatea acestei lezări, printre criteriile orientative de stabilire a cuantumului despăgubirilor în compensare.

Afectarea reputației profesionale a apelantului-reclamant, după o carieră de 22 de ani nepătată până la acea dată, trebuia apreciată sub o gravitate sporită, ținând cont de profesia, precum și de funcția ocupată la momentul privării de libertate, funcție ce a presupus eforturi intelectuale suplimentare pentru ocuparea ei.

îndeobște cunoscut faptul că reputația profesională conferă magistratului credibilitate și siguranță în exercitarea profesiei, autoritate în examinarea opiniilor, cu precădere a celor profesionale și, totodată, reprezintă părerea pe care magistratul o creează în conștiința colectivă despre modul în care își exercită profesia.

Or, la momentul reținerii și ulterior pe perioada privării de libertate apelantului-reclamant i-au fost afectate toate aceste componente ce țin de reputația profesională.

Totodată, deși instanța a luat în calcul accentuarea suferințelor psihice ale apelantului-reclamant cu privire conștientizarea de către acesta a faptului că imaginea sa publică și reputația au fost puse sub semnul îndoielii ca urmare a înfățișării de către mass-media a unui personaj corupt, nu a apreciat că în urma privării de libertate este cert că asupra sa a fost aruncată eticheta de „procuror corupt”, rămânând în opinia publică și a unor ziariști cu o astfel de etichetă, chiar și după pronunțarea hotărârii penale definitive.

instanța a reținut umilința la care au fost supuși membrii familiei, resimțită atât de către apelantul-reclamant, cât și de soția și fiica acestuia la momentul vizitelor când se afla în stare de arest, nu a apreciat gravitatea afectării imaginii și a reputației de care se bucurau la acel moment cei doi membri ai familiei.

Referitor la reținerea primei instanțe potrivit căreia prin restrângerea libertății și încarcerarea în condiții improprie de detenție i-a fost afectat apelantului-reclamant respectul de sine, inducându-i-se umilință și frică, a arătat că nu au fost avute în vedere, printre criteriile de stabilire a cuantumului despăgubirilor în compensare și aprecierea gravității, numărul de zile în care apelantul-reclamant a fost ținut în aceste condiții și modalitatea în care s-a organizat această privare de libertate.

Martorul a arătat că apelantul-reclamant a conștientizat această repartizare a sa în celule cu criminali, tâlhari și

traficanți de droguri, cu încălcarea regulamentului (care prevedea o altă modalitate de repartizare), ca o umilire de natură să îi producă suferințe psihice de o mare gravitate.

Referitor la luarea în considerare la stabilirea cuantumului prejudiciului a despăgubirilor nepatrimoniale acordate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de Înalta ##### de Casație și Justiție și de Curtea de Apel București în spețe similare, apelantul-reclamant a mai arătat că practica de altfel nu este unitară. În acest sens a solicitat să se aibă în vedere sentința civilă nr. ##### din 20.12.2021 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. #####/3/2020, prin care a fost acordată o compensație de 500.000 lei pentru o cauză similară (115 zile de arestare preventivă nelegală).

III. Prin decizia civilă nr.####/A/14.03.2023, Curtea de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie a respins apelul formulat de apelantul-reclamant ##### - împotriva sentinței civile nr. #####/24.11.2021 pronunțate de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă în dosarul nr. #####/105/2019, ca nefondat; a admis apelurile declarate de apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor, și de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție; a schimbat în parte sentința civilă apelată, în sensul că a obligat pârâtul la plata către reclamant a sumei de 40.000 lei reprezentând daune morale cauzate prin reținerea și arestarea nedreaptă a reclamantului și la plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la plata efectivă; a obligat pârâtul la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 1.200 lei reprezentând onorariu avocat, cu aplicarea art. 453 alin. (2) Cod procedură civilă; a păstrat celelalte dispoziții ale sentinței și a respins cererea apelantului-reclamant privind acordarea cheltuielilor de judecată în apel, ca nefondată.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea a reținut următoarele:

În ceea ce privește apelul formulat de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, Curtea a avut în vedere, sub un prim aspect, că prin Decizia Curții Constituționale nr. 136 din 3 martie 2021 s-a reținut că: „(...) statul este obligat să recunoască și să garanteze dreptul la despăgubiri ca urmare a unei privări de libertate dispuse în cursul procesului penal, indiferent de temeiul generator al răspunderii sale, respectiv caracterul nedrept sau nelegal al măsurii privative de libertate. Orice diferențiere sub acest aspect nu este decât una artificială care în final neagă dreptul persoanei vătămate la repararea pagubei suferite ca urmare a unei disfuncții de orice natură a sistemului judiciar. Evident, această răspundere poate fi limitată doar în cazul în care prin faptele sale persoana supusă măsurii a împiedicat/ stânjenit ori a încercat să împiedice/ stânjenească aflarea adevărului, îngreunând/ distorsionând activitatea organelor judiciare, sau a avut o conduită reprobabilă în contextul desfășurării procesului penal (paragraful 42)”.

Prin urmare, pe lângă existența dreptului la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate în cursul procesului penal, decizia constată existența constituțională a dreptului la repararea pagubei în cazul privării legale de libertate în cursul procesului penal soluționat prin clasare sau achitare în temeiul art.16 alin.(1) lit.a)-d) Cod procedură penală, pe care o califică expres ca fiind nedreaptă/injustă.

Așadar, privarea nedreaptă de libertate nu constituie un caz particular (nu se subsumează noțiunii) de privare nelegală de libertate, ci o situație distinctă.

În cauză se regăsește ipoteza unei privări nedrepte de libertate în cursul procesului penal soluționat prin achitare în temeiul art. 16 lit. a) Cod procedură penală, dat fiind că, așa cum s-a statuat de către Înalta ##### de Casație și Justiție prin Decizia în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate.”, iar în cuprinsul deciziei penale nr. ####/14.06.2018 pronunțate de Înalta ##### de Casație și Justiție – Secția Penală în dosarul nr. #####/1/2016 nu s-a constatat explicit caracterul nelegal al ordonanței nr. din 23.3.2016 emise de DNA – Serviciul Teritorial Pitești în dosarul nr. ####/P/2015, al încheierii nr. #### din 24/25.03.2016 pronunțate de Înalta ##### de Casație și Justiție în dosarul nr. #####/1/2016, al încheierii nr. #### din 15.04.2016 pronunțate de Înalta ##### de Casație și Justiție în dosarul nr. #####/1/2016 sau al încheierii nr. #### din 17.05.2016 pronunțate de aceeași instanță în dosarul nr. #####/1/2016.

În aceste condiții, motivul de apel vizând mențiunea „nelegală” din dispozitivul hotărârii atacate este întemeiat.

2. Referitor la criteriile avute în vedere de prima instanță la stabilirea cuantumului prejudiciului, Curtea a reținut că susținerile intimatului-reclamant privind amenințările exercitate la adresa sa de colegii de celulă pe perioada detenției au fost probate – prin declarația martorului ##### (care știa de la șeful de arest), iar susținerile privind faptul că nu a beneficiat de îngrijiri medicale stomatologice întrucât angajații centrului de

arestare preventivă ar fi intenționat să-l transporte pe jos, încătușat, prin #####, au fost, de asemenea, probate – prin declarația aceluiași martor, care se coroborează cu plângerea formulată de intimatul-reclamant, adresată comandantului Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IPJ ##### la data de 10.05.2016.

Chiar dacă amenințările din partea colegilor de celulă nu au fost determinate de încarcerare, ci au fost proferate în considerarea activității anterioare a reclamantului, cu alte cuvinte încarcerarea constituie doar o condiție exterioară, iar nu cauza prejudiciului suferit, potrivit teoriei sau sistemului unității indivizibile dintre cauză și condiții o asemenea posibilitate abstractă de a fi amenințat, o simplă eventualitate a fost prefăcută astfel într-o posibilitate concretă și actuală, care de altfel a și condus la realizarea efectului negativ produs. În aceste situații, din punctul de vedere al răspunderii juridice, se consideră că asemenea condiții exterioare, care au contribuit precumpănitor la realizarea efectului păgubitor, alcătuiesc, împreună cu împrejurarea cauzală, o unitate indivizibilă, în cadrul căreia dobândesc și ele, prin interacțiune cu cauza, caracter cauzal.

Problemele medicale preexistente ale reclamantului rezultă pe baza actelor medicale, enumerate în opinia expertală medico-legală extrajudiciară întocmită de dr. ##### la 27.06.2016: - din scrisoarea medicală nr. 96/08.06.2011 eliberată de Spitalul „Sf. #####” – Secția O.R.L. rezultă că acesta a fost internat în perioada 08.06.2011-11.06.2011 cu diagnosticul principal sept nazal deviat și a suferit o operație; - din buletinul histopatologic nr. ##### din 13.06.2011 eliberat de S.C. ##### S.R.L. ##### reiese existența unor polipi nazali inflamatori; - din buletinul de investigații radiologice din data de 12.11.2012 eliberat de Gral Medical București au rezultat o ușoară îngroșare concentrică a mucoasei sinusului sfenoid, acumulări fluide cu îngroșarea neregulată a mucoasei celulelor etmoidale și acumulare fluidă care ocupă sinusul frontal în întregime, modificări post operatorii la nivelul cavițăților nazale cu ablația parțială a cornetelor mijlocii; s-a recomandat consult O.R.L. Martorul ##### a declarat că reclamantul „avea o sinuzită care din cauza umidității se agravase și avea dureri foarte mari de cap și respira cu greutate”, ultima constatare nepresupunând cunoștințe de specialitate.

Întrucât potrivit art. 540 alin. (1) Cod procedură penală: „La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538.”, în mod corect tribunalul a făcut aplicarea acestui criteriu legal când a ținut seama și de consecințele negative ale măsurilor de privare de libertate suportate de membrii familiei intimatului-reclamant, soția sa și fiica sa.

Sub un alt aspect, se constată că mediatizarea cauzei care a avut loc cu ocazia achitării intimatului-reclamant nu avea cum să-i înlăture suferința psihică produsă anterior, la momentul arestării, însă poate fi avută în vedere ca reprezentând o modalitate de reparare, în parte, a prejudiciului de imagine, începând cu momentul pronunțării hotărârii penale respective.

Tribunalul nu a reținut că pensionarea intimatului-reclamant ar fi fost determinată de arestarea sa nedreaptă, ci a făcut în legătură cu această chestiune o simplă mențiune în circumstanțiere.

În sfârșit, întrucât critici privind cuantumul efectiv al despăgubirilor se regăsesc în toate cele trei apeluri, ele au fost analizate împreună.

II.1. În legătură cu apelul declarat de apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor, instanța de control judiciar a avut în vedere, în primul rând, cu privire la criticile vizând relevanța în cauză a deciziei Curții Constituționale pe care se întemeiază hotărârea tribunalului, că prin Decizia nr. # din 16 ianuarie 2023 Înalta ##### de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că: „În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 539 din Codul de procedură penală, față de efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 136 din 3 martie 2021, în ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia Înaltei ##### de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate. În acest context, «caracterul injust/nedrept al măsurilor privative de libertate», respectiv «netemeinicia acuzației în materie penală», constituie criterii autonome care dau dreptul persoanei în cauză la repararea pagubei și care extind sfera de aplicare a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală”.

Dezlegarea problemei dată prin această decizie este obligatorie pentru instanța de apel, conform art. 521 alin. (3) Cod procedură civilă, interpretat în lumina art. 18 alin. (2) din Legea nr. 304/2004.

În ceea ce privește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în aplicarea art. 5 paragraful 1 din Convenție, s-a constatat că ea a fost avută de instanța de contencios constituțional, care a reținut însă că

„recunoașterea dreptului la despăgubiri în cazul privării nedrepte de libertate nu este o consecință a art. 5 par. 5 din Convenție, ci a art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (1) și art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție. Aceste texte constituționale oferă un standard mai înalt de protecție libertății individuale decât cel stabilit de Convenție, dreptul la despăgubire fiind recunoscut atât în privința privării nelegale de libertate, cât și a celei nedrepte dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare. Odată oferit acest standard, și în privința acestuia devin aplicabile garanțiile rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la art. 5 par. 5 din Convenție (paragraful 47)”.

2. Referitor la criticile privind quantumul cheltuielilor cu asistența juridică în cursul procesului penal în legătură cu măsurile privative de libertate, stabilit în realitate de prima instanță la 14.643,38 lei – 1.000 lei (taxa pentru opinia expertală medico-legală) – 1.760 lei (cheltuieli judiciare) = 11.883,38 lei, Curtea are în vedere că potrivit art. 453 alin. (1) Cod procedură civilă (la care face referire art. 276 alin. 6 Cod procedură penală), partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată. Conform art. 451 alin. (2) Cod procedură civilă: „Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său”. De asemenea, conform art. 127 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat din 2011, onorariile avocațiale sunt stabilite în raport cu dificultatea, amploarea sau durata cazului. Mai mult, alin.3 al aceluiași art. 127 prevede că onorariile avocaților vor fi stabilite în considerarea următoarelor elemente: timpul și volumul muncii depuse pentru executarea mandatului primit sau a activității solicitate de client; natura, noutatea și dificultatea cazului; importanța intereselor în cauză; împrejurarea că acceptarea mandatului acordat de client îl împiedică pe avocat să accepte un alt mandat, din partea unei alte persoane, dacă această împrejurare poate fi constatată de client fără investigații suplimentare; notorietatea, titlurile, vechimea în muncă, experiența, reputația și specializarea avocatului; conlucrarea cu experți sau alți specialiști impusă de natura, obiectul, complexitatea și dificultatea cazului; avantajele și rezultatele obținute pentru profitul clientului, ca urmare a muncii depuse de avocat; situația financiară a clientului; constrângerile de timp în care avocatul este obligat de împrejurările cauzei să acționeze pentru a asigura servicii legale performante.

În fine, criteriile aplicate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului se referă la realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cheltuielilor de judecată, inclusiv al onorariilor avocaților (cauza ##### și ##### împotriva României, hotărârea din 28 septembrie 2009).

Aplicând în cauză aceste considerații de ordin teoretic, Curtea a constatat că valoarea cheltuielilor de judecată din litigiul penal (faza de urmărire penală) la care a fost obligat pârâul – onorariile avocaților angajați să îl reprezinte pe reclamant, respectiv ##### (10.800 lei), ##### (1.000 lei), ##### (3.899,76 lei), toți prezenți la ședința din 24/25.03.2016 din dosarul nr. #####/1/2016 – a fost apreciată în mod rezonabil de către prima instanță din perspectiva art. 451 alin. (2) Cod procedură civilă, fiind avute în vedere, pe de o parte, dificultatea cazului și importanța intereselor în cauză (fiind în joc libertatea intimatului-reclamant, confruntat pentru prima dată cu o asemenea situație), iar pe de altă parte, limitele quantumului onorariilor percepute de regulă de avocați pentru cauze cu un grad de complexitate asemănător.

Prin urmare, în mod corect tribunalul nu a procedat la cenzurarea acestor pretenții ale reclamantului.

3. Cu privire la chestiunea probării suferințelor cauzate reclamantului prin reținerea și arestarea preventivă, instanța de apel are în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului expusă în decizia cu privire la admisibilitatea cererii nr. 11774/04 prezentată de ##### împotriva României, din 12 aprilie 2011: „39. În această privință, Curtea subliniază că a fost deja nevoită să judece, din perspectiva diverselor dispoziții ale convenției, chestiunea dificultăților întâmpinate de reclamant la acordarea unei despăgubiri pentru prejudiciul moral ca urmare a obligației pe care le-au atribuit-o instanțele naționale de a face dovada prejudiciului invocat.

40. Astfel, se reamintește că, în cauza ##### împotriva Bulgariei, Curtea a constatat încălcarea art. 5 § 5 din convenție, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a stabili existența unui prejudiciu moral cauzat de detenția lui ilegală prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice în decursul detenției, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină pentru detenția sa nelegală. Curtea a subliniat că motivarea hotărârilor interne nu a ținut seama de faptul că încălcarea constatată a dreptului fundamental al persoanei în cauză la libertate și siguranță putea în sine, în lumina afirmațiilor acestuia potrivit

căroră se afla într-o stare psihologică sensibilizată în timpul detenției, să fie reținută ca element pentru stabilirea unui prejudiciu moral. Curtea a considerat că aplicarea unei asemenea abordări formaliste de către instanțe era în măsură să excludă acordarea unei despăgubiri financiare într-un foarte mare număr de cazuri în care detenția nelegală era de scurtă durată și nu era însoțită de o deteriorare vizibilă obiectiv a stării fizice sau psihice a deținutului (##### împotriva Bulgariei, nr. 9411/05, pct. 32-37, 2 septembrie 2010).

41. În domeniul art. 13 din convenție, Curtea a constatat, în hotărârea Iovtchev împotriva Bulgariei, că formalismul excesiv al instanțelor în privința stabilirii prejudiciului moral cauzat de relele condiții de detenție a avut ca rezultat privarea acțiunii în răspunderea statului de caracterul său efectiv. În speța respectivă, Curtea a remarcat că instanțele naționale nu au considerat că relele condiții de detenție la care a fost supus reclamantul – fapt demonstrat pe larg – ca și afirmațiile acestuia mărturisind suferințele sale, puteau fi reținute ca elemente pentru stabilirea unui prejudiciu moral. Aceasta a considerat că abordarea respectivă a instanțelor naționale, care solicitaseră persoanei în cauză să își demonstreze suferințele prin alte mijloace de probă, în special prin mărturii, fără a putea accede la acestea, l-a privat pe reclamant de un recurs efectiv în sensul art. 13 din convenție (Iovtchev împotriva Bulgariei, nr. 41211/98, pct. 146, 2 februarie 2006).

42. În domeniul art. 3 din convenție, Curtea a subliniat, în cauza Elefteriadis împotriva României, că raționamentul urmat de instanțele naționale pentru a respinge cererea prin care reclamantul încerca să obțină repararea suferințelor îndurate de el în cursul detenției cu deținuți fumători lăsa impresia că lipsa unor mijloace de probă materiale ale prejudiciului invocat era cea care justificase decizia acestora de a nu acorda despăgubiri. Curtea a considerat că, chiar și admitând că în general era sarcina oricărei persoane care introduce o acțiune în justiție să facă proba susținerilor sale, nu consideră rezonabil ca, în circumstanțele speței, să atribuie reclamantului obligația de a demonstra temeinicia pretențiilor sale prin intermediul unor dovezi susceptibile să ateste suferințele cauzate de detenția în condiții contrare art. 3 din convenție. Curtea a hotărât, încă o dată, că o abordare atât de formalistă era în măsură să excludă acordarea unei despăgubiri în numeroasele cazuri în care detenția neregulamentară nu era însoțită de o deteriorare vizibilă obiectiv a stării fizice sau psihice a deținutului (Elefteriadis împotriva României, nr. 38427/05, pct. 54, 25 ianuarie 2011).

43. La modul general, Curtea amintește că a subliniat în repetate rânduri obligația care le revine instanțelor naționale de a interpreta cerințele procedurale în mod proporțional și rezonabil [a se vedea, mutatis mutandis, ##### Court Shipping Company, S.A. împotriva Spaniei, nr. 55524/00, pct. 33-35, 28 octombrie 2003, ##### de ##### Cavanilles împotriva Spaniei, 28 octombrie 1998, pct. 45, Culegere 1998-VIII, precum și Miragall Escolano și alții împotriva Spaniei, nr. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 și 41509/98, pct. 36-38, ##### 2000-I”].

Așadar, este excesiv să se pretindă reclamantului să administreze probe în dovedirea stării sale emoționale pe parcursul reținerii și arestării sale nedrepte.

Pe de altă parte, pentru dovedirea unor elemente de fapt exterioare legate de reținere și arestare, declarația martorului #####, aflat într-o situație asemănătoare reclamantului, poate fi avută în vedere, câtă vreme nu s-a demonstrat nesinceritatea acesteia sub niciun aspect; din contră, ea se coroborează sub mai multe aspecte cu celelalte probe administrate (raportul APADOR CH, plângerea reclamantului din 10.05.2016, susmenționată).

Tribunalul nu a reținut că intimatul-reclamant ar fi dobândit afecțiuni medicale pe parcursul detenției, ci doar că umiditatea din camera de detenție a accentuat sinuzita reclamantului.

4. Valoarea cheltuielilor de judecată la care a fost obligat pârâtul cu titlu de onorariu de avocat în prezenta cauză, de 3.570 lei, a fost, de asemenea, apreciată în mod rezonabil de către prima instanță din perspectiva art. 451 alin. (2) Cod procedură civilă, fiind avute în vedere, pe de o parte, timpul și volumul de muncă solicitate pentru redactarea cererii de chemare, a răspunsului la întâmpinare și a excepției de neconstituționalitate și prezentarea la patru termene de judecată, iar pe de altă parte, limitele cuantumului onorariilor percepute de regulă de avocați pentru cauze cu un grad de dificultate asemănător. Acest cuantum va fi însă supus unei reaprecieri de către instanța de apel, conform art. 477 alin. (1) Cod procedură civilă, fiind vorba de o soluție dependentă de partea din hotărâre atacată.

III. Referitor la apelul formulat de apelantul-reclamant #####-#####, Curtea a constatat că prima instanță a reținut întru totul situația de fapt susținută de către acesta prin acțiune (reiterată în calea de atac) – sintetizând și sistematizând însă aspectele de fapt – și că a avut în vedere toate criteriile de evaluare a prejudiciului moral pe care acesta le-a indicat: reputația profesională afectată; umilința la care a fost supus, împreună cu familia sa; stresul la care a fost supus, împreună cu familia sa; numărul de zile în care a fost ținut în detenție; condițiile de detenție, atât cele materiale, cât și cele legate de persoanele cu care a împărțit celula;

afectarea stării de sănătate – sintetizând și sistematizând însă și aspectele de drept respective.

În aceste condiții, se constată că nemulțumirea reclamantului vizează în realitate cuantumul ca atare al prejudiciului stabilit de către tribunal.

IV.1. Relativ la cuantumul efectiv al despăgubirilor, Curtea a pornit de la împrejurarea că stabilirea prejudiciului constând în consecințele negative suferite de reclamant se face pornind de la anumite criterii unanim recunoscute în doctrină și jurisprudență: importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost vătămăte aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării de către victimă și măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială (cu titlu de exemplu, Decizia nr. ##### din data de 8 octombrie 2020 pronunțată de Înalta ##### de Casație și Justiție – Secția Penală, Decizia nr.#### din data de 12 februarie 2020 pronunțată de Înalta ##### de Casație și Justiție - Secția de Contencios Administrativ și Fiscal), iar subsecvent evaluarea daunelor morale care se acordă în compensare se face având ca repere valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de instanțe, în principal de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, când are o jurisprudență într-o anumită materie.

Luarea în considerare a acestor repere constituie o necesitate juridică obiectivă, pentru că simpla constatare a suferințelor de ordin psihic ale unei persoane nu poate fi corelată, din punct de vedere al argumentării logice, cu o anumită sumă de bani. În plus, consecințele/lipsa de consecințe în plan psihic ale unui eveniment exterior sunt asemănătoare în privința tuturor persoanelor vătămăte cel puțin până la un punct (suficient pentru a fi luat în considerare ca bază minimă), ținând într-o mare măsură de natura umană. Pornind de la aceste repere se pot face însă anumite ajustări, dar într-o marjă rezonabilă, pentru a se ține cont și de particularitățile victimei în discuție, precum și ale situației în care aceasta a fost pusă.

2. În aceste coordonate, instanța de apel a avut în vedere, în primul rând, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în privința despăgubirilor acordate pentru arestarea nelegală.

Astfel, în cauza ##### și #####-##### împotriva României, hotărârea din 24 mai 2007, reclamantii, angajați ai unei bănci, societate comercială cu capital privat, au fost acuzați de luare de mită și de alte infracțiuni. Primul reclamant a fost arestat în perioada 15.09.1994-23.09.1994. La 20.01.1995 cei doi reclamantii au fost arestați preventiv, arestarea lor fiind prelungită succesiv. În această cauză, Curtea a constatat încălcarea art.7 alin.1 din Convenție, întrucât reclamantii au fost condamnați pentru fapte care nu constituiau în momentul comiterii lor o infracțiune în dreptul național și a obligat statul pârât să plătească fiecăruia dintre reclamantii 3.000 euro pentru prejudiciul moral (aceștia solicitaseră 360.000 euro fiecare).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 03 iunie 2003, s-a constatat că reclamantul a fost arestat în perioada 20.07.1994-28.11.1994, în cursul deținerii sale, când se afla sub controlul gardienilor și al administrației penitenciarului a suferit lovituri și răni multiple și nu i s-a acordat asistență medicală adecvată, iar dosarul nu fusese încă soluționat la data la care s-a pronunțat Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În această cauză, Curtea a reținut încălcarea art. 3 din Convenție, față de tratamentele inumane și degradante suportate de reclamant și față de lipsa unei anchete efective, a art. 5 alin. 1, întrucât a fost menținut în detenție după expirarea mandatului de arest, încălcarea art. 5 alin. 3, întrucât procurorul care a ordonat deținerea reclamantului nu avea calitatea de magistrat, încălcarea art. 5 alin. 4, având în vedere că instanța nu a statuat într-un termen scurt asupra legalității măsurii arestării preventive, a art. 5 alin. 5 și a art. 6 alin. 1 din Convenție, apreciind că autoritățile sunt răspunzătoare pentru întârzierea globală în soluționarea cauzei. Curtea, după ce a reținut aceste multiple încălcări ale drepturilor omului și de o gravitate deosebită, a obligat statul pârât să plătească reclamantului suma de 40.000 euro, pentru daune materiale și morale (reclamantul solicitase 100.000 USD sau 3 miliarde lei).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 07 februarie 2008, apreciind-se de către instanța de contencios european că în decursul perioadei 21 aprilie - 05 august 2002 (4 luni) arestul preventiv al reclamantului nu avea nicio bază legală, a acordat daune morale în cuantum de 3.000 euro (reclamantul solicitase 300.000 euro).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 1 iulie 2008, statul român a fost obligat să plătească 12.000 euro, reprezentând daune morale, pentru arestarea preventivă nelegală a reclamantului în perioadele 02-31 august 2002 și 21 septembrie – 19 noiembrie 2002, fiind constatate multiple încălcări ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului (reclamantul solicitase 50.000 euro).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 16 martie 2010, pentru mai multe încălcări ale Convenției (art. 3, art. 5 alin. 3 și art. 6 alin. 2), printre care și privarea nelegală de libertate în perioada 18 noiembrie 2002 – 10 noiembrie 2003, Curtea a acordat despăgubiri în cuantum de 12.800 euro, cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 100.000 euro).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 15 iunie 2010, s-a constatat că reclamantul a fost privat de

libertate în mod nelegal în perioada 25 iulie 2003 – 02 iulie 2004 ca urmare a recursului în anulare formulat de procurorul general împotriva deciziei de punere în libertate și a obligat statul să plătească daune morale în cuantum de 8.000 euro.

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 02 noiembrie 2010, pentru o arestare în perioada 09.08. 2002 - 21.05 2003 (10 luni), Curtea a acordat 8.000 euro pentru prejudiciul moral (reclamantul solicitase 55.000 euro).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 15 martie 2011, pentru o arestare în perioada 02.07.2001 - 07.06.2002 (11 luni), Curtea a acordat 5.200 euro cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 5.850.038,9 euro și 8.997,3 lei).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 01 octombrie 2013, pentru o arestare în perioada 30.05.2003 - 04.08.2001 (2 ani, 5 luni și 5 zile), Curtea a acordat 3.000 euro pentru prejudiciul moral (reclamantul solicitase 19.211.910 euro).

Situația este similară în cauza ##### împotriva României, hotărârea din 01 octombrie 2013, în care pentru o arestare în perioada 10.04.2003 - 04.10.2005 (2 ani, 5 luni și 24 zile) a acordat 3.000 euro (reclamantul solicitase 388.184 euro).

adevărat că hotărârile menționate nu sunt foarte recente, însă această situație se explică prin aceea că încă din data de 3 iunie 2014 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat o decizie de inadmisibilitate în cauza ##### împotriva României, reținând că reclamantul nu a epuizat căile de atac interne, întrucât nu s-a folosit de căile de atac aflate la dispoziția sa pentru a solicita reparație. Jurisprudența internă prevede căi de atac corespunzătoare, efective și suficiente care ar putea fi utilizate, ca de exemplu acțiunea civilă în despăgubiri.

Totodată, în cauza ##### împotriva Turciei, hotărârea din 29 iunie 2021, invocată de Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, pentru o arestare în perioada 27 iulie 2016 – 10 noiembrie 2016 (17 luni), au fost acordate 20.000 euro pentru prejudiciul moral. În acea cauză a fost vorba despre reținerea unui fost judecător al Curții Constituționale a Turciei, profesor la Facultatea de Drept a Universității din #####, precum și de percheziția efectuată la domiciliul acestuia, a doua zi după tentativa de lovitură de stat din 15 iulie 2016.

Tot astfel, în cauza ##### împotriva Turciei, hotărârea din 31 mai 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a condamnat Turcia pentru încălcarea drepturilor omului în cazul detenției președintelui filialei turce a organizației Amnesty International. Detenția provizorie a durat 14 luni (5 iunie 2017 – 5 august 2018) și au fost acordate 16.000 euro pentru daune morale.

Pe de altă parte, în cauza ##### împotriva Greciei, hotărârea din 18 martie 2021, invocată de prima instanță, Curtea a considerat că între 30 martie 2015 (data expirării perioadei de șase luni prevăzute la articolul 287 din Codul de procedură penală) și 16 septembrie 2015 (6 luni) reținerea reclamantului nu avea un temei juridic clar în legislația națională și a acordat daune morale în cuantum de 4.500 euro.

În cauza Vardan Martirosyan împotriva Armeniei, hotărârea din 15 septembrie 2021, pentru arestarea nelegală a reclamantului în perioada 27 martie 2012-20 august 2013 (1 an și 5 luni), precum și pentru alte încălcări ale Convenției, au fost acordate despăgubiri de 5.200 euro.

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 23.07.2019, Curtea a reținut că faptul că arestarea preventivă a reclamantei nu a durat decât aproximativ două luni (de la 23 august 2010 până la 21 octombrie 2010) nu exonerează autoritățile naționale de obligația acestora de a justifica în mod corespunzător luarea și prelungirea acestei măsuri împotriva persoanei în cauză și a acordat despăgubiri în cuantum de 5.000 euro (constatând și alte încălcări ale Convenției).

În fine, practica judiciară internă invocată de către parchet, la care a făcut referire tribunalul, este următoarea: - Înalta ##### de Casație și Justiție – decizia nr. #####/23.10.2013 (1.000 lei pentru reținere nelegală timp de 6 ore); Curtea de Apel București – decizia nr. #####/03.03.2015 (80.000 lei – arestare preventivă 3 luni), Curtea de Apel București – decizia nr. #####/05.06.2015 (35.000 lei – arestare preventivă 45 zile); Curtea de Apel București – decizia nr. #####/11.04.2016 (5.000 lei pentru arestare preventivă 5 zile); Curtea de Apel București – decizia nr. #####/02.10.2018 (25.000 lei - arestare preventivă 2 luni).

de menționat și că sentința civilă nr. #####/20.12.2021 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. #####/3/2020, invocată de apelantul-reclamant, prin care au fost acordate daune morale de 500.000 lei pentru 115 zile de arestare preventivă, nu este definitivă.

În al doilea rând, instanța de apel a avut în vedere și jurisprudența instanței europene de contencios al drepturilor omului în privința condițiilor de detenție, pentru a reține necesitatea unor despăgubiri suplimentare celor ce se acordă în virtutea unei arestări necorespunzătoare. ##### adevărat că reclamantul a arătat expres, în cuprinsul

cererii de chemare în judecată, că nu invocă nerespectarea obligațiilor statului în această privință cu titlu de faptă ilicită, ci doar reținerea și arestarea sa nedrepte (o altă „faptă ilicită” pentru care statul este chemat să răspundă). Pe baza aceleiași teorii a unității indivizibile dintre cauză și condiții, anterior menționate, și prejudiciul constând în suportarea unor condiții de detenție improprie (distinct de suportarea în sine a detenției) poate fi considerat a fi în legătură cauzală cu reținerea și arestarea sa nedreaptă, pentru că o asemenea condiție exterioară a contribuit precumpănitor la realizarea efectului păgubitor, alcătuind astfel, împreună cu împrejurarea cauzală (neluarea de către stat a măsurilor necesare pentru ameliorarea condițiilor din locurile de detenție), o unitate indivizibilă. De altfel, aspectul de fapt al existenței unei legături de cauzalitate între măsurile nedrepte luate împotriva reclamantului în cursul procesului penal și suportarea condițiilor de detenție nu a fost criticat pe calea apelului. În acest sens, trebuie avut în vedere faptul că, în cauza ##### împotriva României, hotărârea din 24 iulie 2012, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că a existat o încălcare a art. 3 din Convenție, în ceea ce privește condițiile materiale ale detenției și tratarea necorespunzătoare a problemelor de sănătate ale reclamantului, și a constatat nerespectarea de către statul român a obligației prevăzute de art. 46 din Convenție, privind forța obligatorie și executarea hotărârilor #####.

Curtea a subliniat că problema constatată în respectiva cauză este una frecventă în sistemul penitenciar românesc (supraaglomerare, igiena necorespunzătoare și lipsa asistenței medicale adecvate în spațiile de detenție) și că, pentru ameliorarea situației, ##### trebuie să ia măsuri noi, în special înființarea unui sistem reparatoriu adecvat (daune în acord cu practica obișnuită a Curții): „(199) Referitor la legislația internă privind despăgubirile, aceasta trebuie să reflecte existența prezumției că respectivele condiții de detenție necorespunzătoare i-au cauzat persoanei afectate un prejudiciu moral. Condițiile de detenție necorespunzătoare nu sunt în mod obligatoriu cauzate de probleme ale sistemului penitenciar ca atare, ci pot fi legate de probleme mai generale ale politicii în materie penală. De asemenea, chiar și într-o situație în care aspecte distincte ale condițiilor de detenție sunt în conformitate cu reglementările interne, efectul cumulat al acestora poate fi de așa natură încât să constituie un tratament inuman. Așa cum a subliniat Curtea în mod repetat, Guvernului îi revine sarcina de a-și organiza sistemul penitenciar de așa natură încât să asigure respectarea demnității deținuților (a se vedea, printre altele, Ananyev și alții împotriva Rusiei, nr. 42525/07 și 60800/08, par. 229, 10 ianuarie 2012, cu trimiterile suplimentare). Nivelul despăgubirilor acordate pentru prejudiciul moral de către instanțele naționale în cazul constatării încălcării art. 3 nu trebuie să fie nerezonabil, luând în considerare reparațiile echitabile acordate de ##### în cauze similare. Dreptul de a nu fi supus la tratamente inumane sau degradante este atât de important și central în sistemul apărării drepturilor omului încât autoritatea sau instanța națională care se ocupă de această chestiune va trebui să prezinte motive convingătoare și serioase pentru justificarea deciziei de a acorda o despăgubire semnificativ mai mică sau de a nu acorda nicio despăgubire cu titlu de prejudiciu moral (a se vedea, mutatis mutandis, Ananyev și alții, citată anterior, par. 230)”.

Astfel, ulterior, în cauza ##### și alții împotriva României, hotărârea din 18 iunie 2015, Curtea de la Strasbourg a reunit 20 de plângeri îndreptate împotriva statului român, în care se reclama încălcarea art. 3 din Convenție. De exemplu, petentului #####, care a fost deținut în mai multe penitenciare timp de 4 ani și 4 luni, i-au fost acordate despăgubiri (pentru supraaglomerare) în cuantum de 10.800 euro. Petentului #####, care a fost deținut în mai multe penitenciare timp de 5 ani, i-au fost acordate despăgubiri în cuantum de 10.200 euro. Petentului #####, care a fost deținut în mai multe penitenciare timp de 2 ani și 5 luni, i-au fost acordate despăgubiri în cuantum de 5.600 euro. Petentului #####, care a fost deținut în mai multe penitenciare timp de 1 an și 10 luni, i-au fost acordate despăgubiri în cuantum de 5.900 euro. Petentului #####, care a fost deținut în mai multe penitenciare timp de 3 ani și 5 luni, i-au fost acordate despăgubiri (pentru supraaglomerare, gândaci de bucătărie, lipsa spațiilor de depozitare) în cuantum de 7.400 euro. Petentul #####, căruia i-au fost acordate de instanța europeană daune morale de 4.200 euro, s-a aflat în Centrul de Detenție al Poliției ##### în perioada 27.03.2012 - 26.10.2012 (7 luni) și în penitenciarul ##### în perioada 31.10.2012 - 23.11.2013 (1 an și o lună). S-au reținut ca suferințe specifice: suprapopulare în anumite perioade ale detenției (27.03.2012 - 19.04.2012), fumat pasiv, acces insuficient până în curtea unde se efectuează plimbările, facilități sanitare separate inadecvat de restul celulei, lipsa unei aerisiri adecvate, a luminii naturale și artificiale, condiții precare de igienă, acces limitat la apă caldă pentru dușuri.

Pe cale de consecință, pe baza reperelor regăsite în această jurisprudență, având în vedere într-un mod rezonabil și situația profesională deosebită a reclamantului, la momentul arestării fiind și procuror general adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel ##### (ceea ce a condus la o afectare mai substanțială a reputației, întrucât corupția în rândul magistraților are o imagine puternic negativă în ochii publicului larg și ai membrilor corpului profesional, precum și la o situație mai delicată în legătură cu colegii din camera de detenție), Curtea a

apreciat cuantumul sumei acordate de prima instanță numai parțial justificat, o sumă de 40.000 lei (aproximativ 8.000 euro) constituind o satisfacție suficientă și echitabilă.

Așa fiind, numai criticile formulate de către apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și de apelantul-pârât sub acest aspect al cuantumului daunelor morale sunt întemeiate, nu și cele ale apelantului-reclamant.

de aceste considerente, în temeiul art.480 alin. (1) și (2) Cod procedură civilă, Curtea a respins apelul formulat de apelantul-reclamant, ca nefondat; a admis apelurile declarate de apelantul-pârât și de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție; a schimbat în parte sentința civilă apelată, în sensul că: a obligat pârâtul la plata către reclamant a sumei de 40.000 lei reprezentând daune morale cauzate prin reținerea și arestarea nedreaptă a reclamantului și la plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânării definitive a hotărârii și până la plata efectivă; în temeiul art.453 alin.(2) Cod procedură civilă, a obligat pârâtul la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 1.200 lei reprezentând onorariu avocat, reduse proporțional cu pretențiile principale reduse în apel, păstrând totodată celelalte dispoziții ale sentinței.

De asemenea, în temeiul art. 482 rap. la art. 453 alin. (1) Cod procedură civilă, constatând culpa procesuală a acestuia, Curtea a respins cererea apelantului-reclamant privind acordarea cheltuielilor de judecată în apel, ca nefondată.

IV. Împotriva deciziei Curții de Apel București – Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, a declarat recurs reclamantul #####.

Prin decizia civilă nr.###/26.03.2024, Înalta ##### de Casație și Justiție – Secția I Civilă a respins cererea recurentului-reclamant de precizare a capătului doi de cerere, ca inadmisibilă în această fază procesuală; a admis recursul declarat de recurentul-reclamant ##### împotriva deciziei civile nr. ###A din 14 martie 2023 a Curții de Apel București – Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, în contradictoriu cu intimatul-pârât Statul ##### prin Ministerul Finanțelor și intimatul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, a casat decizia și a trimis cauza spre rejudecare la aceeași curte de apel.

Pentru a pronunța această soluție, Înalta ##### a reținut următoarele:

În ceea ce privește cererea de precizare a capătului 2 de cerere, depusă la dosar în această fază procesuală, la prezentul termen de judecată, prin care recurentul-reclamant înțelege să micșoreze câtimea obiectului cererii de chemare în judecată la suma de 14.643,38 lei reprezentând daune materiale constând în cheltuieli cu asistența juridică efectuate de recurentul-reclamant în cursul procesului penal, în legătură cu măsurile preventive de libertate, cerere întemeiată pe art. 539 Cod procedură penală, Înalta ##### a reținut că recurentul-reclamant a criticat hotărârea instanței de apel doar cu privire la daunele morale. Referitor la daunele materiale, acesta nu aduce nicio critică, astfel că soluția pronunțată cu privire la acest capăt de cerere a rămas definitivă, nefiind recurată.

Așadar, Înalta ##### este investită doar cu soluționarea recursului referitor la capătul de cerere privind daunele morale, astfel încât nu poate judeca decât în limitele recurate.

Or, cererea de precizare a capătului doi de cerere, prin care recurentul-reclamant înțelege să micșoreze câtimea obiectului cererii de chemare în judecată la suma de 14.643,38 lei reprezentând daune materiale constând în cheltuieli cu asistența juridică efectuate de parte în cursul procesului penal, în legătură cu măsurile preventive de libertate, vizează o altă soluție (respectiv soluția dată capătului de cerere privind acordarea daunelor materiale, soluție nerecurată însă, așa cum anterior s-a arătat), astfel că ea excede limitelor judecătii în recurs, fiind așadar, inadmisibilă în această fază procesuală, date fiind dispozițiile art. 494 în referire la art. 477 Cod Procedură Civilă.

În consecință, Înalta ##### a respins ca atare cererea recurentului-reclamant de precizare în această cale de atac a capătului doi de cerere.

În ceea ce privește recursul formulat, examinând decizia recurată, prin prisma criticilor formulate și prin raportare la actele și lucrările dosarului și la dispozițiile legale aplicabile, Înalta ##### a constatat că acesta este fondat și l-a admis pentru următoarele considerente:

Prin memoriul de recurs, recurentul-reclamant a invocat incidența motivului de casare prevăzut de dispozițiile art.488 alin.1 pct.8 Cod Procedură Civilă, motivat de faptul că hotărârea atacată este pronunțată cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material aplicabile în stabilirea cuantumului daunelor morale acordate pentru prejudiciul moral pe care l-a suferit ca urmare a arestării sale nelegale.

Prin dezvoltarea criticilor subsumate de recurent acestui caz de casare, se reproșează instanței de apel o nemotivare a hotărârii recurate, justificat de faptul că nu au fost analizate criteriile legale pentru stabilirea daunelor morale. Or, aceste critici sunt subsumabile dispozițiilor art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod Procedură Civilă, potrivit cărora „casarea unei hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate: când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei”.

Prin urmare, Înalta ##### a analizat, prin prisma acestui motiv de casare, recursul formulat, apreciind în acest cadru procesual că sunt întemeiate criticile recurentului-reclamant referitoare la faptul că instanța de apel nu a analizat criteriile pentru stabilirea daunelor morale, hotărârea instanței de apel nefiind motivată în acest sens. S-a reținut în prealabil, cu privire la obligația instanțelor judecătorești de a motiva hotărârile pronunțate, statornicită în cuprinsul art.425 alin.1 lit. b) Cod Procedură Civilă, că atât doctrina, cât și jurisprudența sunt constante în a aprecia că motivarea unei hotărâri judecătorești trebuie să fie clară, coerentă și completă, să constituie pentru părți o garanție puternică împotriva arbitrarului judecătorilor, iar pentru instanțele superioare un element necesar în exercitarea controlului declanșat prin căile de atac.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă care reflectă un principiu legat de buna administrare a justiției, a statuat că instanțele naționale trebuie să indice suficient de clar și coerent motivele pe care se întemeiază, astfel încât justițiabilul să-și poată exercita în mod util dreptul de recurs de care dispune (cauza Hadjianastassiou împotriva Greciei și cauza ##### împotriva României).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 28 aprilie 2005 în Cauza ##### împotriva României, publicată în Monitorul Oficial Nr. 1.049 din 25 noiembrie 2005 (cererea nr.57.808/00), a statuat în mod expres că: „dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6.1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor (...) acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real "ascultate", adică în mod corect examinate de către instanța sesizată (...) Conform jurisprudenței Curții, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt, hotărârea sa, să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (Hotărârea Helle împotriva Finlandei, din 19 decembrie 1997, Culegere de hotărâri și decizii 1997 - VIII, p. 2.930, paragraful 60)”.

Aplicând aceste considerente circumscrise prevederilor art. 497 Cod Procedură Civilă în referire la art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod Procedură Civilă, speței deduse judecării, evident în limitele stabilite prin cererea de recurs, potrivit art. 494 Cod Procedură Civilă în referire la art. 477 și art. 479 Cod Procedură Civilă, Înalta ##### a observat convergent criticilor formulate prin cererea de recurs, că instanța de apel, deși la pagina 19 a deciziei recurate, punctul IV.I, enunță în mod expres criteriile care trebuie avute în vedere pentru stabilirea concretă a daunelor morale („Relativ la cuantumul efectiv al despăgubirilor, Curtea pornește de la împrejurarea că stabilirea prejudiciului constând în consecințele negative suferite de reclamant se face pornind de la anumite criterii unanim recunoscute în doctrină și jurisprudență: importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost vătămate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării de către victimă și măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială (...)”), totuși în continuare, la punctul IV.2 din decizia recurată, se grefează în mod exclusiv, pe jurisprudența în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului, indicând o serie de decizii ale Curții europene, fără însă a proceda și la o analiză a criteriilor pe care însăși le-a expus în prealabil ca fiind incidente în operațiunea juridică de evaluare a cuantumului despăgubirilor cuvenite.

real că face, însă, excepție criteriul situației profesionale deosebite a recurentului-reclamant la momentul arestării (criteriu analizat la pagina 22, ultimul paragraf: „Pe cale de consecință, pe baza reperelor regăsite în această jurisprudență, având în vedere într-un mod rezonabil și situația profesională deosebită a reclamantului, la momentul arestării fiind și procuror general adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel ##### (ceea ce a condus la o afectare mai substanțială a reputației, întrucât corupția în rândul magistraților are o imagine puternic negativă în ochii publicului larg și ai membrilor corpului profesional, precum și la o situație mai delicată în legătură cu colegii din camera de detenție), Curtea apreciază cuantumul sumei acordate de prima instanță numai parțial justificat, o sumă de 40.000 lei (aproximativ 8.000 euro) constituind o satisfacție suficientă și echitabilă”), însă toate celelalte criterii enumerate la punctul IV.1 au fost omise.

A mai observat Înalta ##### și faptul că inclusiv din modalitatea de redactare a instanței de apel reiese că aceasta antama prin folosirea expresiei „în primul rând” de la punctul IV.2, pagina 19, ultimul paragraf, și o analiză în continuare a celorlalte criterii, analiză care lipsește însă.

Or, lipsa unei analize concrete în cauză, în sensul că la stabilirea cuantumului daunelor morale acordate instanța trebuie să aprecieze, să aibă în vedere, pe lângă criteriul echității și proporționalității daunei cu despăgubirea acordată, și importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost vătămăte aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării de către victimă și măsura în care a fost afectată situația familială, profesională și socială, consecințele suportate de către reclamant în plan personal, familial, psihologic și profesional ca urmare a arestării și inculpării nelegale, precum și criterii consacrate jurisprudențial în materia stabilirii daunelor morale, relevă nelegalitatea deciziei atacate, din perspectiva dispozițiilor art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod Procedură Civilă, prin raportare la art. 425 alin.1 lit. b) Cod Procedură Civilă și art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care instituie garanția procesuală a motivării hotărârilor judecătorești.

Potrivit art. 540 al. 1 Cod Procedură Penală, „La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale sau injuste de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538, iar în cazul celui aflat în situația prevăzută la art. 5391 alin. (1), de durata, precum și de consecințele măsurii asupra persoanei și asupra vieții intime, familiale și private a acesteia”.

Așadar, o atare manieră de redare a unor considerente de ordin general, fără particularizare la speță și de omisiune astfel, de cercetare a mării majorității a criteriilor legale incidente în evaluarea judiciară impusă de obiectul cauzei, ilustrează în realitate, o decizie nemotivată a instanței de apel, făcând imposibilă pe cale de consecință, exercitarea controlului judiciar, situație de natură să atragă casarea hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe de apel.

Pentru ansamblul acestor considerente, în temeiul art. 497 Cod Procedură Civilă în referire la art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod Procedură Civilă, Înalta ##### a admis recursul declarat de recurentul-reclamant #####, a casat decizia atacată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași curți de apel.

În rejudecare, examinând motivat criteriile legale și jurisprudențiale ale Curții Europene ale Drepturilor Omului în această materie, enunțate supra, instanța de apel va statua cu argumente proprii, în ce măsură criticile reclamantului cu privire la cuantumul efectiv al despăgubirilor cuvenite își găsesc sau nu justificarea în cauză.

V. Dosarul a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie sub nr.#####/105/2019*, la data de 27.11.2024.

În rejudecare, Curtea reține următoarele:

Ținând seama în mod corespunzător de prevederile art. 501 alin. 1 și 3 C.pr.civ., Curtea subliniază că limitele rejudecării, astfel cum au fost trasate prin decizia de casare pronunțată de Înalta ##### de Casație și Justiție, antamează exclusiv criticile apelatului reclamant cu privire la modalitatea de evaluare a despăgubirilor stabilite de prima instanță pentru reținerea și arestarea nedreaptă a reclamantului și, corelativ, criticile apelantului pârât și apelantului Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție subsumate acestui aspect.

Se observă că instanța de apel, în primul ciclu procesual, a examinat și a răspuns celorlalte motive invocate de apelantul pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice, acesta neînțelegând să formuleze recurs, astfel încât nu vor mai fi reluate considerentele prin care se analizează criticile acestui apelant vizând relevanța în cauză a deciziei Curții Constituționale pe care se întemeiază hotărârea tribunalului, din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în aplicarea art. 5 paragraful 1 din Convenție; cuantumul cheltuielilor cu asistența juridică în cursul procesului penal în legătură cu măsurile privative de libertate stabilit de prima instanță; aspectul probării suferințelor cauzate reclamantului prin reținerea și arestarea preventivă precum și valoarea cheltuielilor de judecată acordate în cauza pendinte de prima instanță, de 3.570 lei.

În ceea ce privește critica apelantului Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, în sensul că prima instanță a reținut în dispozitivul hotărârii faptul că privarea de libertate a reclamantului a fost nelegală, cu toate că, în concret, nu a făcut nicio analiză în privința acestui aspect, Curtea apreciază că respectiva mențiune din dispozitivul sentinței, în sensul că suma de 150.000 lei reprezintă daune morale cauzate prin reținerea și arestarea nelegală a reclamantului, nu constituie altceva decât o simplă eroare materială, aspect ce se poate, în mod evident, deduce din întreaga expunere de motive prezentată de tribunal în considerentele hotărârii.

Astfel, din cuprinsul sentinței reiese fără echivoc că prima instanță de fond a avut în vedere situația premisă analizată de Curtea Constituțională în motivarea Deciziei nr. ####/03.03.2021, ca reprezentând privare nedreaptă

de libertate, sub aspectul situației de fapt constatându-se că reclamantul a fost privat de libertate o perioadă de 113 zile pe parcursul urmăririi penale și ulterior judecării unui dosar penal, pentru ca ulterior să fie achitat definitiv pentru că faptele pentru care a fost cercetat și trimis în judecată nu există. Prin urmare, s-a reținut că prejudiciul nepatrimonial a cărui reparație s-a solicitat și s-a și dispus, în limitele și după evaluarea primei instanțe, a fost cauzat de privarea injustă/nedreaptă de libertate a reclamantului, mențiunea ”nelegală” din cuprinsul dispozitivului reprezentând o simplă inadvertență ce poate fi privită ca o eroare materială, susceptibilă a fi remediată pe calea procedurii reglementate de art. 442 C.pr.civ., iar nu ca un motiv de nelegalitate a sentinței.

Procedând la examinarea criticii apelantului reclamant referitoare la modalitatea de evaluare a despăgubirii acordate acestuia de prima instanță și, în mod corelativ, a criticilor și apărărilor în sens contrar formulate de ceilalți apelanți, Curtea reține următoarele:

Sub aspectul situației de fapt, așa cum a constatat tribunalul, reclamantul a fost privat de libertate pentru o perioadă de 113 zile pe parcursul urmăririi penale și ulterior judecării unui dosar penal, pentru ca ulterior să fie achitat definitiv pentru că faptele pentru care a fost cercetat și trimis în judecată nu există.

Cu titlu prealabil, Curtea reține că, potrivit art. 540 alin. (1) C. proc. pen., la stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538.

Acest text reglementează criteriile legale care urmează a fi avute în vedere de către instanță la stabilirea daunelor cauzate prin eroare judiciară sau prin privare nelegală de libertate, fiind stabilite cu titlu exemplificativ: durata privării de libertate, consecințele produse asupra persoanei în cauză și asupra familiei sale, la care se adaugă criteriile subiective, stabilite la nivel jurisprudențial, constând în vârsta, starea de sănătate, consecințele pe plan social, profesional și familial, afectarea dreptului la imagine etc.

Instanțele sunt abilitate a aprecia în echitate cu privire la aceste despăgubiri, inclusiv pe baza unor criterii stabilite în jurisprudența internă și a Curții Europene, analizând împrejurările concrete și urmările faptei prejudiciabile, ținând cont, totodată, de necesitatea păstrării unui echilibru între scopul urmărit, acela de compensație echitabilă pentru gravitatea suferinței generate și preocuparea ca, prin acordarea daunelor, să nu se producă o îmbogățire fără justă cauză.

Cât privește întinderea prejudiciului, este evident că aceasta nu poate fi cuantificată potrivit unor reguli matematice sau economice, astfel încât în funcție de împrejurările concrete ale speței, statuând în echitate, instanțele urmează să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă.

stabilirii despăgubirilor pentru daune morale nu se reduce la cuantificarea economică a unor drepturi și valori nepatrimoniale cum ar fi demnitatea, onoarea, ori suferința psihică încercată de cel care le pretinde. Ea presupune o apreciere și evaluare complexă, cuantumul despăgubirilor fiind supuse puterii de apreciere a instanțelor de judecată.

Astfel, instanțele trebuie să analizeze consecințele negative suferite de reclamant în plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, intensitatea în care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, numitorul comun al tuturor criteriilor ce guvernează stabilirea daunelor morale constând în rezonabilitate, în sensul că despăgubirile trebuie apreciate și cuantificate într-o manieră justă și echitabilă, de natură să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs reclamantului astfel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar nici ca suma acordată să fie derizorie.

Atât Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și instanțele naționale, în operațiunea de cuantificare a daunelor morale, au în vedere nu doar criteriile prevăzute de legislația națională, ci și principiul echității, ce impune aprecierea circumstanțelor particulare ale fiecărei cauze, ale fiecărei persoane, în esență, prin raportare la tratamentul la care persoana în cauză a fost supusă de autoritățile penale și la consecințele nefaste pe care privarea de libertate le-a avut cu privire la viața sa particulară, socială, astfel cum acestea au fost relevate de materialul probator administrat.

Chiar dacă, în raport cu natura acestor daune nepatrimoniale, stabilirea cuantumului lor presupune și luarea în considerare a unor elemente de apreciere, neverificabile nemijlocit prin elemente probatorii, ceea ce impune și existența unei anumite eventualități de aproximare, pentru limitarea efectelor acesteia este necesar să fie avute în vedere anumite criterii de determinare a valorii prejudiciului moral real suferit, cum sunt consecințele negative suportate sub aspect fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate și urmările produse prin lezarea lor, măsura în care au fost afectate familia și situația profesională sau socială a celui se pretinde a fi prejudiciat, criterii care, de altfel, sunt relevate atât de jurisprudența națională, cât și de cea a Curții Europene a Drepturilor

Omului.

În cazul concret dedus judecării, se constată că prima instanță a ținut cont, la stabilirea despăgubirilor reprezentând daune morale, de durata arestării apelantului-reclamant (113 zile), calitatea acestuia la momentul luării măsurii privative de libertate (##### Adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești), compromiterea imaginii pe care reclamantul o avea în societate și în profesie, dezechilibrul emoțional produs acestuia, afectarea stării de sănătate pe perioada detenției, având în vedere totodată și valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în spețe similare: ##### împotriva Greciei (17789/16), Vardan Martirosyan împotriva Armeniei (13610/12), ##### împotriva României, precum și valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de Înalta ##### de Casație și Justiție și Curtea de Apel București în spețe similare, invocate chiar de reprezentantul Direcției Naționale Anticorupție. Luarea în considerare a acestor repere constituie o necesitate juridică obiectivă, pentru că simpla constatare a suferințelor de ordin psihic ale unei persoane nu poate fi corelată, din punct de vedere al argumentării logice, cu o anumită sumă de bani. În plus, consecințele/lipsa de consecințe în plan psihic ale unui eveniment exterior sunt asemănătoare în privința tuturor persoanelor vătămate cel puțin până la un punct (suficient pentru a fi luat în considerare ca bază minimă), ținând într-o mare măsură de natura umană. Pornind de la aceste repere se pot face însă anumite ajustări, dar într-o marjă rezonabilă, pentru a se ține cont și de particularitățile victimei în discuție, precum și ale situației în care aceasta a fost pusă.

Sub un prim aspect, Curtea subliniază că suma acordată cu titlu de daune morale nu trebuie privită matematic, ca o împărțire a sumei totale la numărul de zile de detenție, ci trebuie evaluată dintr-o mai largă perspectivă, care presupune pe lângă privarea efectivă de libertate/restrângerea libertății de circulație, care în sine sunt traumatizante, și adăugarea suferințelor suprapuse, atât morale, cât și fizice.

De asemenea, anumite suferințe nu pot cuantificate, după cum nu pot fi nici probate în totalitatea detaliilor componente (cum ar fi șocul arestării, dificultatea de a găsi resursele necesare de ordin fizic și psihic pentru a depăși întreaga situație), astfel că aprecierea întregului context revine instanței prin luarea în considerare, în mod global, a tuturor circumstanțelor relevante.

În cauza de față, Curtea apreciază că arestarea nedreaptă i-a cauzat reclamantului suferințe de natură morală de o intensitate deosebită, ținând cont în mod special de profesia și funcția pe care o deținea la momentul reținerii și ulterior arestării, acesta având o carieră de 22 de ani ca procuror, dintre care aproximativ 15 ani a ocupat funcții de conducere în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Ploiești, Parchetului de pe lângă Tribunalul #####, ##### al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel ##### și ##### adjunct al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel #####.

Așa cum a constatat și prima instanță, reținerea și arestarea reclamantului au fost ample mediatizate, având în vedere tocmai calitatea acestuia, reputația sa profesională fiind grav deteriorată atât ca efect al mediatizării intensive, cât și ca urmare a suspendării din funcția de procuror.

Or, așa cum judicios susține apelantul reclamant, afectarea reputației sale profesionale, intactă până la acel moment, reprezintă o consecință de o gravitate sporită, în condițiile în care tocmai acest element conferă magistratului credibilitate și autoritate în exercitarea profesiei, aducând o atingere de substanță prestigiului său profesional, reclamantul fiind perceput ca un exponent negativ, corupt, al corpului profesional din care făcea parte.

Astfel, privarea de libertate a avut un impact major asupra vieții profesionale a reclamantului, pe deplin resimțit și conștientizat de acesta, la care se adaugă frustrarea resimțită în mod firesc, cu atât mai mult în calitatea sa de profesionist al dreptului, pe fondul certitudinii, confirmată ulterior și de instanța de judecată prin achitarea definitivă, că nu a săvârșit faptele care i se impută. În aceste condiții, lipsirea de un drept fundamental, cum este cel la libertate, afectarea demnității și a onoarei, a reputației profesionale ce a fost compromisă într-o manieră greu sau chiar imposibil de remediat (fiind relevant și faptul că, la scurt timp după achitare și reintegrarea sa în funcția de ##### adjunct, reclamantul a înțeles să se retragă din magistratură, prin pensionare) constituie un prejudiciu moral cert care trebuie să primească un remediu de natură a compensa suferințele pricinuite de arestarea injustă, prin acordarea unui quantum al despăgubirilor morale suplimentar celui stabilit de prima instanță.

Măsura privării nedrepte de libertate a afectat, neîndoielnic, viața socială și familială a reclamantului, aspect ce a fost avut în vedere și valorificat în mod corespunzător de tribunal, care a reținut, în circumstanțierea criteriilor de evaluare a despăgubirilor morale, inclusiv calitatea soției reclamantului de judecător în cadrul Curții de Apel Ploiești, calitate în care a interacționat cu colegi și justițiabili care cunoșteau că reclamantul este suspectat de fapte de corupție și se află în stare de arest preventiv, precum și faptul că fiica reclamantului în vârstă de 15 ani a

susținut, în acea perioadă, examenul de admitere la liceu, reclamantului nefiindu-i permis să afle rezultatele obținute de fiica acestuia la examen. Aceste aspecte s-au repercutat, fără putință de tăgadă, asupra echilibrului psiho-emoțional al reclamantului, au fost de natură a-i produce o stare de tulburare și angoasă, punând și mai multă presiune asupra acestuia și făcându-l să resimtă mai acut umilința de a fi fost supus, în mod injust, unei măsuri privative de libertate.

Pe de altă parte, Curtea apreciază, în ceea ce-i privește pe membrii familiei reclamantului, că este susceptibil de reparație numai prejudiciul încercat de reclamant, prin prisma repercusiunilor pe care le-a avut privirea sa de libertate asupra familiei sale, astfel cum au fost descrise supra, în condițiile în care doar cel cu privire la care s-a luat această măsură a avut calitatea de reclamant, nu și membrii familiei. În plus, una dintre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească prejudiciul pentru a fi susceptibil de a fi reparat, astfel cum acestea rezultă din cuprinsul art.1385 C.civ., este de a fi personal. Această condiție este îndeplinită numai în persoana reclamantului, nu și cu privire la membrii familiei sale, situație în care nu pot fi analizate aspectele invocate de apelantul reclamant, precum pretinsa știrbire a reputației profesionale a celorlalți membri ai familiei ori traumele psihice prin care aceștia au trecut.

De asemenea, tribunalul a valorificat, din perspectiva criteriilor de evaluare a prejudiciului moral, și condițiile în care reclamantul a fost încarcerat, într-o celulă friguroasă, fără lumină naturală, unde umiditatea era foarte mare, precum și faptul că, atât în arestul central, cât și în arestul de la #####, reclamantul a împărțit celula cu criminali, tâlhari, traficanți de droguri, care aflaseră de la gardieni că reclamantul este procuror, amenințându-l cu moartea, aspecte de natură să creeze un consum psihic suplimentar, supraadăugat celui generat de situația prin care trecea.

Amenințările proferate la adresa apelantului reclamant de către deținuții din celula în care era încarcerat au fost probate prin declarația martorului #####, același martor confirmând și susținerile reclamantului în sensul că nu a beneficiat de îngrijiri medicale stomatologice întrucât angajații centrului de arestare preventivă ar fi intenționat să-l transporte pe jos, încătușat, prin #####, aspect ce rezultă inclusiv din dosarul nr. #####/3/2019*, în care reclamantul a solicitat, distinct, repararea acestui prejudiciu, instanța de judecată admițând cererea și dispunând obligarea pârâtului Inspectoratul de Poliție ##### la plata către reclamant a sumei de 10.000 lei cu titlu de daune morale pentru condiționarea accesului reclamantului la asistență medicală de urgență de deplasarea la medic pe jos și încătușat (sentința civilă nr. #####/19.12.2024, pronunțată de Tribunalul București – Secția a III-a Civilă, nedefinitivă).

Contrar afirmațiilor apelantului pârât, pentru dovedirea unor elemente de fapt exterioare legate de reținere și arestare, declarația martorului ##### poate fi avută în vedere, chiar dacă acesta s-a aflat într-o situație asemănătoare reclamantului, câtă vreme nu s-a demonstrat nesinceritatea martorului, dimpotrivă, depoziția acestuia coroborându-se cu celelalte probe administrate (raportul APADOR CH, plângerea formulată de reclamant, adresată comandantului Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul IPJ ##### la data de 10.05.2016).

De asemenea, acceptând că, în considerarea profesiei sale, reclamantul putea fi amenințat în orice alt context, inclusiv înainte și după încarcerare, Curtea nu poate primi această apărare a apelantului Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție pentru a proceda la o reducere a cuantumului despăgubirilor morale, câtă vreme este evident că amenințările din partea celorlalți deținuți nu reprezintă, în cauză, o eventualitate abstractă sau teoretică, ci o circumstanță factuală concretă în care s-a aflat reclamantul tocmai din cauza arestării sale nedrepte, de natură să-i producă în mod real temerea că integritatea corporală și chiar viața îi sunt puse în pericol.

Tot astfel, din actele medicale enumerate în opinia expertală medico-legală extrajudiciară întocmită de dr. ##### la 27.06.2016: scrisoarea medicală nr. 96/08.06.2011 eliberată de Spitalul „Sf. #####” – Secția O.R.L., buletinul histopatologic nr. ##### din 13.06.2011 eliberat de S.C. ##### S.R.L. #####, buletinul de investigații radiologice din data de 12.11.2012 eliberat de Gral Medical București, rezultă problemele medicale preexistente ale reclamantului, ce au fost accentuate în timpul detenției, martorul ##### declarând că reclamantul „avea o sinuzită care din cauza umidității se agravase și avea dureri foarte mari de cap și respira cu greutate”, constatare ce nu presupune cunoștințe de specialitate.

În ceea ce privește jurisprudența curții de contencios european, de care tribunalul a ținut seama deopotrivă la evaluarea cuantumului despăgubirilor, relevante sunt cauzele ##### și #####-##### c. României; ##### și ##### c. României; ##### și ##### c. României; ##### c. României; Rosengren c. României; ##### c. României; Assinov c. Bulgariei; Moiseyev c. Rusiei; Shchebet c. Rusiei; ##### c.

României; Dedovski ș.a. c. Rusiei; ##### și Idiab c. Belgiei; ##### și Nalbandov c. Rusiei; Mansuroglu c. Turciei; ##### c. României; Chamber c. Rusiei și Vladimr ##### c. Rusiei.

Bunăoară, în cauza ##### și #####-##### împotriva României, hotărârea din 24 mai 2007, reclamantii, angajați ai unei bănci, societate comercială cu capital privat, au fost acuzați de luare de mită și de alte infracțiuni. Primul reclamant a fost arestat în perioada 15.09.1994-23.09.1994. La 20.01.1995 cei doi reclamantii au fost arestați preventiv, arestarea lor fiind prelungită succesiv. În această cauză, Curtea a constatat încălcarea art. 7 alin. 1 din Convenție, întrucât reclamantii au fost condamnați pentru fapte care nu constituiau în momentul comiterii lor o infracțiune în dreptul național și a obligat statul pârât să plătească fiecăruia dintre reclamantii 3.000 euro pentru prejudiciul moral (aceștia solicitaseră 360.000 euro fiecare).

În cauza ##### împotriva României, hotărârea din 03 iunie 2003, s-a constatat că reclamantul a fost arestat în perioada 20.07.1994-28.11.1994, în cursul deținerii sale, când se afla sub controlul gardienilor și al administrației penitenciarului a suferit lovituri și răni multiple și nu i s-a acordat asistență medicală adecvată, iar dosarul nu fusese încă soluționat la data la care s-a pronunțat Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În această cauză, Curtea a reținut încălcarea art. 3 din Convenție, față de tratamentele inumane și degradante suportate de reclamant și față de lipsa unei anchete efective, a art. 5 alin. 1, întrucât a fost menținut în detenție după expirarea mandatului de arest, încălcarea art. 5 alin. 3, întrucât procurorul care a ordonat deținerea reclamantului nu avea calitatea de magistrat, încălcarea art. 5 alin. 4, având în vedere că instanța nu a statuat într-un termen scurt asupra legalității măsurii arestării preventive, a art. 5 alin. 5 și a art. 6 alin. 1 din Convenție, apreciind că autoritățile sunt răspunzătoare pentru întârzierea globală în soluționarea cauzei. Curtea, după ce a reținut aceste multiple încălcări ale drepturilor omului și de o gravitate deosebită, a obligat statul pârât să plătească reclamantului suma de 40.000 euro, pentru daune materiale și morale (reclamantul solicitase 100.000 USD).

Totodată, în cauza ##### împotriva Turciei, hotărârea din 29 iunie 2021, pentru o arestare în perioada 27 iulie 2016 – 10 noiembrie 2016 (17 luni), au fost acordate 20.000 euro pentru prejudiciul moral. În acea cauză a fost vorba despre reținerea unui fost judecător al Curții Constituționale a Turciei, profesor la Facultatea de Drept a Universității din #####, precum și de percheziția efectuată la domiciliul acestuia, a doua zi după tentativa de lovitură de stat din 15 iulie 2016.

Tot astfel, în cauza ##### ##### împotriva Turciei, hotărârea din 31 mai 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a condamnat Turcia pentru încălcarea drepturilor omului în cazul detenției președintelui filialei turce a organizației Amnesty International. Detenția provizorie a durat 14 luni (5 iunie 2017 – 5 august 2018) și au fost acordate 16.000 euro pentru daune morale.

Notând că ultimele două hotărâri au fost evocate inclusiv de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, Curtea reiterează faptul că nu se poate raporta, în mod singular, în evaluarea cuantumului despăgubirilor, la acestea, principiul echității impunând aprecierea circumstanțelor particulare ale fiecărei cauze, ale fiecărei persoane, fără a exista un "șablon" de cuantificare a prejudiciului moral, câtă vreme suferințele de natură psihică pot fi resimțite în mod diferit, de la individ la individ.

Fără a contesta că, în procesul de stabilire a cuantumului despăgubirilor, poate fi avută în vedere și jurisprudența menționată, Curtea observă totuși că suma acordată respectivelor persoane nu se îndepărtează semnificativ de cea stabilită pentru reclamant în cauza de față, cu atât mai mult cu cât acesta a prezentat dovezi în sensul că suferințele resimțite au depășit, în cazul său, intensitatea inerentă arestării nedrepte pentru cele 113 de zile. Nu în ultimul rând, soluția ce se va pronunța în cauză se circumscrie reperelor de evaluare utilizate și de instanțele naționale, Curtea notând în acest sens decizia civilă nr. #####/14.11.2023 pronunțată de Curtea de Apel Ploiești în dosarul nr. #####/105/2019*, definitivă prin respingerea recursului, prin care s-au acordat reclamantului din respectiva cauză despăgubiri morale în cuantum de 150.000 lei pentru lipsirea abuzivă de libertate timp de 112 zile, acesta fiind reținut și apoi arestat preventiv pentru fapte de corupție în perioada în care era șef al Direcției Generale Anticorupție-Serviciul ##### Anticorupție #####, fiind ulterior achitat, aflându-se așadar într-o situație asemănătoare cu cea a reclamantului din cauza de față.

Pe cale de consecință, în considerarea tuturor argumentelor ce preced, ținând cont, la evaluarea concretă a despăgubirilor, de persoana apelantului-reclamant, profesia acestuia, nivelul de educație, modul de raportare la societate în oglindă cu situația pe care a trebuit să o accepte, importanța valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, respectiv durata acestora, prezenta instanță de apel apreciază că se impune redimensionarea cuantumului daunelor morale în sensul majorării la suma de 200.000 lei (aproximativ 40.000 euro).

Cu toate acestea, acordarea în integralitate a sumei de 500.000 euro cu titlu de daune morale, astfel cum a fost

solicitată de către apelantul reclamant, ar înlătura caracterul de "satisfacție echitabilă" al despăgubirilor stabilite, deturnându-le de la scopul și finalitatea prevăzute de lege, devenind un folos material injust, fără justificare causală în măsura penală și consecințele acesteia, îndepărtându-se de la caracterul simbolic stabilit din perspectiva consecințelor în planul vieții profesionale, personale și sociale.

Pe de altă parte, Curtea va înlătura criticile celorlalți apelanți cu privire la cuantumul disproportionat al despăgubirii în raport cu prejudiciul suferit de reclamant, subliniind, așa cum s-a arătat supra, că arestarea nelegală sau injustă produce celui în cauză o traumă emoțională, suferințe pe plan moral și social, că astfel de măsuri lezează demnitatea și onoarea, libertatea individuală, drepturi personale nepatrimoniale și că starea de deținere este de natură a amplifica efectele produse pe plan fizic și psihic atunci când la nivel mental există percepția ipostazei de victimă a unei măsuri nedrepte.

Impactul și amploarea suferinței resimțite trebuie să fie elementele esențiale în cuantificarea despăgubirilor, scopul acordării daunelor morale fiind nu doar de a compensa suferința victimei, ci și de a reafirma sentimentul de justiție și de a restaura demnitatea acesteia, fără a crea impresia că trauma cauzată de privarea de libertate pentru o faptă neimputabilă reclamantului este minimizată sau ignorată.

Din acest punct de vedere, apelantului reclamant i-a fost cauzat un prejudiciu moral care justifică acordarea de compensații, iar dreptul la despăgubire a fost cuantificat prin raportare la situația concretă a acestuia și la argumentele sus-menționate, avându-se în vedere inclusiv jurisprudența CuEDO și a instanțelor naționale, fără a conduce la o îmbogățire fără justă cauză.

Pentru toate aceste considerente, în temeiul art. 480 alin. 1 C.pr.civ., Curtea va respinge apelurile formulate de apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice și apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, ca nefondate; va admite apelul formulat de apelantul-reclamant ##### și va schimba în parte sentința apelată, în sensul că va obliga pârâtul Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice la plata către reclamant a sumei de 200.000 lei reprezentând daune morale și la plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la plata efectivă.

Va menține celelalte dispoziții ale sentinței.

În temeiul art. 453 alin. 1 C.pr.civ., va obliga apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor Publice la plata către apelantul-reclamant a sumei de 9.520 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, constând în onorariu avocațial aferent apelului în ambele cicluri procesuale și recursului, după cum urmează: 2380 lei onorariu avocațial în apel, primul ciclu procesual (fila 106 dosar CAB); 3570 lei onorariu avocațial în recurs (fila 65 dosar ÎCCJ) și 3570 lei onorariu avocațial apel al doilea ciclu procesual (fila 17 dosar apel rejudecare).

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:

Respinge apelurile formulate de apelantul-pârât Statul #####, prin Ministerul Finanțelor, cu sediul în București, B-dul Libertății nr. 16, sector 5 și de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta ##### de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, cu sediul în București, #####, sector 1, împotriva sentinței civile nr. #####/24.11.2021 pronunțate de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă în dosarul nr. #####/105/2019, ca nefondate.

Admite apelul declarat de apelantul-reclamant #####, cu domiciliul în #####, sat Pauleștii Noi, ##### Unirii nr.107, nr.107, #####, împotriva aceleiași sentințe.

Schimbă în parte sentința civilă apelată, în sensul că:

Obligă pârâtul la plata către reclamant a sumei de 200.000 lei reprezentând daune morale și la plata dobânzii legale aferente acestei sume de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la plata efectivă.

Menține celelalte dispoziții ale sentinței.

Obligă apelantul-pârât la plata către apelantul-reclamant a sumei de 9.520 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu recurs în termen de 30 zile de la comunicare, care se depune la Curtea de Apel București-Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților de către grefa instanței, azi, 17.04.2025.

PREȘEDINTE,

#####

JUDECĂTOR,

#####

GREFIER

#####

Red.#####

Tehnored.####

6 ex./

####-Secția a IV-a – E.Avrigeanu